

global Education

iskustva projekta

il progetto art & earth

Ovaj je priručnik sinteza aktivnosti u projektu Art&Earth (2010. do 2012.).

Uredništvo: Elly Zampieri i Gianni Cappelotto

Tekstovi:

Elly Zampieri, Gianni Cappelotto (glavni koordinator projekta - organizacija Porgetto Mondo Mladi Italija), Marina Lovato (glasnogovornica Grada Vicenze), Anna Nardi (edukatorica u projektu - Vicenza, Italija), Jan Brozyński (edukator u projektu - Częstochowa, Poljska), Ivana Šibalić (edukatorica u projektu – Udruga za rad s mladima „Breza“ Osijek, Hrvatska)

Fotografije: arhiva projekta Art&Earth

Prijevod s talijanskoga: Jadranka Plantak

Uredila: Ivana Šibalić

Grafička priprema: Nataša Vukadinović

Priručnik je izrađen sredstvima Europske zajednice u okviru projekta DCI-NSA ED/2009/202-153 Art&Earth. Odgovornost za tekstualni sadržaj, koji ni u kojem obliku ne odražava stavove Europske zajednice, pripada isključivo Gradu Vicenzi, Odsjeku za obrazovanje i politiku mladih.

Grafičko oblikovanje: Cierre Grafica (Vr) www.cierrenet.it

il progetto art & earth

Kazalo

Pozdravna riječ dogradonačelnice Vicenze, Alessandre Moretti.....	5
Pozdravna riječ predstavnika lokalne vlasti Grada Vicenze, Silvana Golina.....	7

Uvod

1. poglavlje: PROJEKT ART&EARTH.....	9
2. poglavlje: EUROPSKA ISKUSTVA U PROJEKTU ART&EARTH.....	25
3. poglavlje: KEOOGO: ART&EARTH - POGLED S JUGA.....	77
4. poglavlje: USVOJENE LEKCIJE.....	87
Dodatak: O nama.....	94
Fotografije	96

Pozdravna riječ dogradonačelnice Vicenze, Alessandre Moretti

Today more than ever, we are in urgent need of investing in school and education in order to nourish a generation of women and men that is able to take charge of great responsibilities, essential for a sustainable and conscious development.

The society and environment where our kids will have to interact are characterized by complex and articulated issues; to live such setting in its full potentialities, and not solely as a space of difficulty and conflict, new generations have to be given the appropriate tools to manage the complexity.

Regarding local administrations, the big environmental and socio-cultural changes represent occasions and opportunities to reply in a proper manner to the new needs. These include educational actions addressed to students that can also influence family and citizenship behaviors.

We have to support school as privileged locations to create conditions, in order for each citizen to become the leading actor of her own education and personal growth.

I wish that the spirit of effective collaboration and collective commitment, consolidated in these years among the administrations of Vicenza, Czestochowa e Osijek, can grow stronger in the interest of our children, kids, young people and of the community as a whole.

The educational proposal elaborated by the project Art&Earth addressed to students, teachers and families, allowed to implement and diffuse good practices of global and development education on the First Millennium Development Goal, for the construction of a culture based on respect and valorization of the individual and the environment.

Deputy Mayor of Vicenza
avv. Alessandra Moretti
Councillor for Education and Youth Policies
Vicenza Municipality

il progetto art & earth

Pozdravna riječ predstavnika lokalne vlasti Grada Vicenze, Silvana Golina

The Project Art & Earth, implemented with great commitment and enthusiasm by the School and Educational Services Department of the Municipality of Vicenza, represented a great opportunity to bring together the European partners around the shared idea of making young generations aware of global education and sustainable development.

The three European countries were able to involve their respective schools and associative realities of their territories. Once more, school has confirmed its role of privileged educational agency which is able to involve and connect the knots of the broader network of other educative agencies, families and institutions oriented to the formation of the citizen of tomorrow.

Thus, teachers, pupils and parents have shown how school can efficaciously and adequately face the challenges of the Third Millennium. The project allowed the elaboration of new educative paths and didactic methodologies aimed to the formation of the student, responsible and well-aware citizen

The different pedagogic and educative approach found an opportunity of great visibility and communicative efficiency in the conclusive social art event of the artistic experience and in the exchange of the "suitcases" between the European partners and the schools in Burkina Faso. Both the experiences, that during the two-year period 2010-2012 involved the schools of the three European cities, have also represented the opportunity to promote concrete aid actions, through the rediscovery of common belonging and fraternal relationship.

For the schools it represented an enriching experience that favored the awareness of children and kids towards the importance of the protection of natural resources (right to food and right to water) and the development of a solidarity spirit.

Children have assumed responsible and coherent behaviors, concretely modifying their daily actions and showing to have understood how the consequences of one's individual actions can be positively spread to the social environment.

dott. Silvano Golin

School and Educational Services Department Director

Municipality of Vicenza

[7]

Uvod

Tijekom trogodišnjih aktivnosti u projektu Art&Earth, u gradovima Vicenzi (Italija), Częstochowi (Poljska) i Osijeku (Hrvatska), uključilo se više od 8.000 djece i 500 odgojitelja u vrtićima te nastavnika u osnovnim školama, koji su bili dionici konkretnih aktivnosti senzibilizacije i solidarnosti sa školama iz Burkina Faso. Projekt je bio usmjerjen na teme 1. milenijskih razvojnih ciljeva (MDG), posebice onih o pravima na primjerenu ishranu i poteškoće pristupa pitkoj vodi.

Ovim smo priručnikom željeli, sa svima koji se bave edukacijom, podijeliti put kojime smo prošli kako bismo spojili različite sudionike lokalnih i obrazovnih institucija, organizacija civilnoga društva, jedne međunarodne nevladine udruge i jedne mreže umjetnika, polazeći od izrazito različitih lokalnih stvarnosti među njima.

Nije uvijek bilo jednostavno uklopiti specifične potrebe pojedinoga područja u cjelokupni nacrt projekta, ali su naposljetku svi napor, osim očekivanih rezultata, pridonijeli povećanju svijesti o važnosti iskrenoga dijaloga, ali i o potrebi snažne koordinacije kao odgovora na raznolikost školskih propisa, načina organizacije i intervencije civilnog društva te priča i metodologija koji su postali poticaji i nove radne ideje.

U prvome su dijelu vidljive projektne ideje, razvoj s obzirom na posebnosti lokalnih stvarnosti te razmatranja o postignutim rezultatima.

U drugom dijelu ponovno donosimo primjere iskustava ostvarenih na onim područjima koja su se pokazala kao primjeri dobre prakse. Odabrana su iskustva prepričali nastavnici i odgojitelji kao uspješni prijenos znanja na najjednostavniji način čime su pokrenuti značajni procesi.

Treći dio sadrži perspektivu partnera projekta, a to je organizacija Keoogo iz Ouagadogoua (Burkina Faso) iz Afrike, kojom je predstavljena afrička veza u projektnim aktivnostima. Riječ je o pogledu "izdaleka", izvan naših sustava, čime su zacijelo obogaćena promišljanja i otvorenenove prilike.

il progetto art & earth

Na kraju smo trogodišnjega rada, prikupili usvojene lekcije i sintetizirali ih, dobivši rezultate koji su općenite naravi i mogu poslužiti za bilo koji projekt, dok su neki, pak, vezani uz osobitosti projekta Art&Earth.

Zadani je cilj u ostvarenju ovog priručnika bilo povećanje popularizacije tih iskustva, inspiracija i pomoći onima koji rade u obrazovnom sektoru, a koji su uvjereni da edukativne intervencije trebaju polaziti od osobitosti lokalnih stvarnosti, posjedovati globalne vidike koji induciraju one promjene potrebne za izgradnju novog koncepta globalnoga građanstva.

Nadamo se da smo u tome i uspjeli.

il progetto art & earth

Art&Earth projekt je edukacije globalnoga građanstva koji je pokrenut u ožujku 2010. godine povezivanjem lokalnih institucija, škola i civilnih društava triju europskih gradova: Vicenze u Italiji, Częstochowe u Poljskoj i Osijeka u Hrvatskoj.

Institucionalna povezanost ovih triju gradova aktivna je godinama, a kroz ovaj projekt znatno su obogaćene postojeće veze u vidu senzibilizacije društva u cjelini o globalnim temama, a posebice mlađih generacija. Zajedničkom je analizom kroz akcije solidarnosti omogućena valorizacija relevantnih praksi na određenom području s ciljem povećanja svijesti građanstva o temama prava na hranu i pristupa pitkoj vodi, kao i promocija konkretnih prilika za djelovanje u smjeru smanjivanja siromaštva u Burkini Faso.

Rok za ostvarenje zadanih milenijskih ciljeva se približava, ali predloženi pokazatelji nisu ni približno dostignuti.

S osobitim osvrtom na subsaharsku Afriku i na 1. milenijske razvojne ciljeve, ne možemo ne istaknuti da posljednjih godina nisu dosegnuti predloženi ciljevi, odnosno vidljiv je rast pokazatelja krajnjega siromaštva, neishranjenosti i neizvjesnosti prehrane. Situacija se svakodnevno pogoršava u skladu s upitnim fenomenima koji određuju nerazumna poskupljenja osnovnih poljoprivrednih proizvoda na svjetskoj

razini. Osnovna poruka Global Monitoring Reporta iz 2008. godine o Milenijskim razvojnim ciljevima, sasvim je jasna: potrebne su hitne mјere za pomoć svijetu, kako za dostizanje milenijskih razvojnih ciljeva do 2015. godine, tako i za borbu protiv klimatskih promjena koje ugrožavaju sve krajeve svijeta, a osobito one najsiromašnije.

U ovom pregledu pozvali smo lokalne vlasti da daju vlastiti doprinos, koherentan s njihovom ulogom i institucionalnim mogućnostima te intenziviraju napore za promociju inicijative decentralizirane suradnje, ali i suradnje usmjerene osvjećivanju i senzibilizaciji građanstva o problemima razvoja. Riječ je o cilju koji nije lako postići u aktualnom makroekonomskom kontekstu jer "težina" toga cilja neizbjježno pada na opseg raspoloživih resursa: u ovom je pregledu uloga lokalnih vlasti prikazana kao poboljšanje učinkovitosti drugih aktivnosti putem koordinacij i elaboracija usmjerenih na inicijative koje su predložili lokalni akteri.

U razvoju je edukacije situacija u različitim europskim krajevima prilično raznolika: u nekim su kontekstima ove teme već stabilno uklopljene u odgojni i javni obrazovni sustav, ali i u aktivnosti brojnih nevladinih organizacija aktivnih u tom sektoru. Istovremeno, posebice u regijama koje su nedavno pristupile Europskoj zajednici, obrazovanje o globalnom društvu još uvijek je u povojima i postoji očiti jaz među tehničkim, institucionalnim i organizacijskim kompetentnostima koji treba prevladati. Spomenuta neujednačenost opravdala je inicijative razmjene dobrih iskustava i nadležnosti među institucijama i lokalnim akterima. Što se tiče tema milenijskih razvojnih ciljeva, posljednjih je godina znatno povećana ponuda obrazovnih mogućnosti pa i u pogledu prethodno opisanih edukacijskih neujednačenosti.

Na području školstva te su mogućnosti ponekad podrobno institucionalizirane u kurikulume srednjih škola i sveučilišta, dok su u osnovnim školama i dječjim vrtićima obrazovne inicijative ostale vezane uz senzibilitet i aktivizam pojedinih nastavnika, ravnatelja ili djelatnika društvenih organizacija.

Općenito govoreći, vidljivo je svojstveno razdvajanje između obrazovnih aktivnosti o milenijskim razvojnim ciljevima realiziranih u školama, i istih poduhvata o tim temama u okvirima osvješćivanja i aktiviranja javnog mnjenja. Utjecaj obrazovnih aktivnosti bio je ograničen na školsku populaciju, ali i širenje ne druge dijelove društva. Projekt Art&Earth prihvatio je sve te izazove razmišljaajući o sadržaju triju konteksta utjecaja u kojima će djelovati. Na području Vicenze, aktivnosti vezane uz obrazovanje o globalnom društvu već su od prije sustavno uklapljene u nastavu osnovnih i srednjih škola. Naime, javna uprava Grada predlaže godišnji Plan obrazovnoga programa okruga (POFT) koji je podijeljen u dva dijela: jedan se odnosi na dječje vrtiće, drugi na škole. POFT je "plod utabanoga puta" javne uprave kojime se podrazumijeva uključivanje ne samo nastavničkoga i upravljačkoga tijela školskih institucija, već i drugih društava aktivnih u sektoru obrazovanja te u kreativnom radu s djecom i mladima.

Na taj je način uprava potpomogla stvaranje inter-institucionalne gradske skupine kojom koordinira Odjel za odgoj i obrazovanje sastavljen od 11 gradskih ustanova, gradske uprave vrtića i 15 organizacija koje djeluju u različitim tematskim područjima, posebice u području edukacije o miru, globalizmu i multikulturalnosti. Zahvaljujući bogatom iskustvu u provedbi građanskih inicijativa i valorizaciji komplementarnih aktivnosti, projekt Art&Earth postao je dijelom nadležnosti ove gradske skupine.

Tim novim projektom uspjela se postići heterogenost i fragmentarnost sustava kao i usmjeravanje na sve čimbenike kroz precizni projektni fokus jasno POFT-a, na prioritete javnih politika obrazovanja o globalnom društvu te na potrebu međunarodne suradnje.

Iako je tema milenijskih ciljeva referentna paradigma za suradnju u razvoju i za odnosne politike, sasvim je opravdano uzeta i kao argumentacija odgojno-obrazovnih mjera i sustava koje je POFT predvidio u posljednjih nekoliko godina.

U gradu Częstochowi, nastavne i izvannastavne odgojne mjere i sustavi u osnovi određuju ravnatelji škola prema organizacijskom modelu koji promovira autonomiju školskih institucija. Gradski ured za školstvo ograničen je na potpomaganje koordinacije, ali ne raspolaže instrumentima sastavljanja programa istovjetnih POFT-u. Što se tiče obrazovnih aktivnosti o globalnom društvu, gotovo svi dječji vrtići i osnovne škole predlažu nastavne i izvannastavne aktivnosti koje se odnose na teme održivosti sredine i valorizacije drugih kultura, no ipak nedostaje stvarni pristup obrazovanju o globalnom društvu. Implementacija izvannastavnih aktivnosti povjerena je izvanškolskim pravnim subjektima specijaliziranim u različitim disciplinama, a o elaboraciji i upravljanju odgojnim programom brinu pojedine školske ustanove koje imaju direktni odnos sa savjetodavnim odgojnim ustanovama.

Suradnja školskih i društvenih ustanova sporadična je, iako postoji asocijativna veza koja se prezentira kroz kreativni rad s djecom i mladima. Na početku projekta ni jedna predškolska, osnovnoškolska ili srednjoškolska ustanova nije sustavno razmatrala teme milenijskih razvojnih ciljeva u svojim odgojnim planovima.

Częstochowa, osim toga, ima snažnu misionarsku tradiciju i raspolaže kulturnim backgroundom orijentiranim prema vrijednostima međunarodne solidarnosti. Ipak, s izuzetkom religijskih organizacija, ne postoji prostor za sudjelovanje građana i organiziranje inicijativa za suradnju sa zemljama u razvoju.

I u gradu Osijeku predispozicija odgojno-obrazovnih planova za izvannastavne aktivnosti orijentirana je prema načelu autonomije školskih ustanova. Tema edukacije o globalnom društvu prije projekta nisu bile sustavno implementirane u predškolski i školski odgojno-obrazovni program; jedina transverzalna tema u vezi s konceptom

održivog razvoja o kojoj se govorilo, bila je ona o održivosti okoline prema pristupu koji je nastojao razviti u djece i mlađih ekološku osjetljivost, prije svega povezani s resursima vlastitoga djelovanja.

Naime, društvo još uvijek "pati" od unutarnjega razdora pa se teme međunarodne suradnje čine teško dostižne javnom mnjenju zaokupljenim objektivno prisutnim razvojnim poteškoćama u odnosu na projek europskih zemalja. Ipak, u ratnom i poratnom razdoblju Osijek je stekao različita iskustvima međunarodne solidarnosti koja su bila zanimljiva, kako institucijama koje su dovele do bratimljenja s europskim gradovima, tako i grupama građana i organizacijama koje su imale bliske odnose i aktivnosti razmjene s mirovnim udrugama drugih europskih gradova.

Suočeni s navedenim izazovima, udružila su se tri aktera snažnih komplementarnosti i mogućih sinergija: Grad Vicenza koji, preko povjerenstava škola i politika mlađih, brine o koordinaciji inicijativa edukacije o globalnom društvu u gradskim školama; međunarodna nevladina organizacija ProgettoMondo Mladi koja, putem vlastitoga odsjeka u Vicenzi, sudjeluje u realizaciji spomenutih aktivnosti u školama, stavljući na raspolaganje iskustva vlastitih razvojnih projekata u afričkim i latinoameričkim krajevima; te umjetnička skupina Solstizio koja promiče inicijative socijalne umjetnosti u skladu s globalnim pristupima. Iz sinergije tih triju stvarnosti "rođen" je eksperimentalni odgovor koji se konkretnizirao u projektu Art&Earth.

Projekt Art&Earth zadao je ambiciozni cilj iskušavanja inovativnoga modela intervencija na gradskom području koji je u stanju mijenjati obrazovne akcije o temama razvoja i globalizma sa spremnom mobilizacijom društva u korist konkretnih iskustava međunarodne suradnje i razmjene sa zemljama u razvoju. Cilj je dostignut kombiniranjem dimenzije područja djelovanja što su osigurale gradske zajednice, zatim iskustvenim i odnosnim resursima međunarodne suradnje nevladinih organizacija te kreativnom dinamikom socijalne i globalne umjetnosti.

Utjecaj tih aktivnosti nije vezan samo uz postizanje napređka zadanih edukacijskih i socijalnih ciljeva, već i stvaranje povezanosti i dinamike područja, teorije i prakse koje su u stanju usmjeriti lokalne identitete prema globalnoj dimenziji. Takav je mehanizam dragocjen zbog svoje dugotrajnosti: ne predstavlja dostizanje jedne zadane točke, već aktivaciju autonomnoga procesa koji je u stanju podržavati društvenu promjenu.

Zbog svoje globalne naravi aktivnosti su projekta zahtijevale umrežavanje s drugim zajednicama, kako na sjeveru tako i na jugu. U Europi, Vicenza je stavila na raspolaganje svoju mrežu bratimljenih institucija koja ju povezuje s dječjim vrtićima Częstochowe u Poljskoj i Osijeka u Hrvatskoj.

U Africi, zahvaljujući prethodnoj suradnji organizacije ProgettoMondo Mlal s afričkim organizacijama, uspostavljene su veze s dvije organizacije koja djeluju u Burkini Faso i s kojima je bilo moguće ispreplesti odnose (twinning): Munyu okuplja 1.200 ženskih skupina ruralne jugozapadne regije kraja Keoogo i radi isključivo s djecom školskoga i predškolskoga uzrasta te održava odnose sa školama.

Kroz suradnju s navedenim partnerima nastao je model koji je iskušan kroz aktivnosti projekta Art&Earth. Taj model sastojao se od tri područja: a) edukacija o temama 1. milenijskih razvojnih ciljeva u dječjim vrtićima i školama za djecu u dobi od 5 do 14 godina starosti; b) socijalna komunikacija putem masovnih medija o istim temama; c) pokretanje društva u korist inicijativa međunarodne suradnje. Istraživanje se provodilo u tri odabранe zajednice prema pristupu koji je okrenut valorizaciji suradnje između lokalnih administracija i aktera civilnoga društva aktivnih u sektoru.

U Hrvatskoj je suradnja između lokalne zajednice i društva postignuta kroz uključivanja Udruge za rad s mladima "Breza" čija je djelatnost fundamentalna za implementaciju projekta jer je udrugica godinama aktivna u edukaciji mlađih i u neformalnom obrazovanju čime je omogućen življji razvoj aktivnosti.

U Italiji je nevladina organizacija ProgettoMondo Mlal stavila na raspolaganje javnoj upravi svoja iskustva u području izrade i realizacije europskih projekata senzibilizacije javnoga mnijenja i svoju kompetentnost u području edukacije o globalnom društvu.

Navedenom je sistematizacijom obrazovnih iskustava u tri europske zemlje, postignuto sljedeće:

- promovirana je edukacija mladih generacija o temama razvoja; u tri su zemlje bili iskušani didaktičko-edukativni moduli o temama 1. milenijskih razvojnih ciljeva koji su se mogli umetnuti u nastavne i odgojne aktivnosti dječjih vrtića i osnovnih škola
- povećana je svijest i senzibilitet javnosti o temama razvoja i politika međunarodne suradnje; projekt je omogućio nacrt i realizaciju inovativne, kreativne modalnosti uključenih zemalja zahvaljujući važnim socijalnim eventima;
- povećana je javna mobilizacija u korist mjera borbe protiv siromaštva i za pravednije odnose između sjevernih i južnih krajeva svijeta. Projekt je promovirao konkretnе inicijative međunarodne solidarnosti i otvorio lokalna pitanja suradnje sa zemljama u razvoju. Također, projekt je potaknuo razmjenu između zajednica triju europskih gradova povezanih s ruralnim zajednicama Burkine Faso.

Aktivnostima projekta potaknuta je inicijativa za promjene u stavovima predškolskih i školskih zajednica triju gradova čime su stvorene mogućnosti senzibilizacije i šire ciljne skupine društva. Promjena stava prema problemima i poteškoćama koje pogadaju zemlje u razvoju postignuta je edukacijskim aktivnostima o 1. milenijskim razvojnim ciljevima usmjerenih djeci u dobi od 3 do 14 godina. Kroz aktivnosti projekta djeca su eksperimentirala "iz prve ruke" s mogućim doprinosom svakoga pojedinca kako bi se dosegnuli ciljevi u borbi protiv ekstremnoga siromaštva i gladi. Kognitivni put projekta osnažilo je socijalno djelovanje djece: u jednom su trenutku u umjetničkoj radionici, u kojoj su se, predstavljajući sebe putem dekoracija plastičnih boca, igrali, a potom su "na raspolaganje" stavili sebe u akciji solidarnosti - prikupljanja priloga tijekom umjetničko -socijalnoga eventa. Susret s predstavnicima partnera Burkine Faso i razmjena sa školama Burkine Faso, upotpunila je edukacijske aktivnosti podupirući

razvoj jedne dimenzije odnosa suštinski važnoga za osvješćivanje djece. Taj je odnos sa stanovnicima subsaharske Afrike, iako na daljinu, razvio empatiju u pogledu teških uvjeta u kojima žive, a kao posljedica došlo je i do razvoja dubljih osjećaja, poput odgovornosti za trajnu obvezu solidarnosti, dobre volje i znatiželje kao esencijalnih za produbljivanje svijesti i održavanja odnosa razmijene. Pokretanje bratimljenja sa školama Burkine Faso omogućilo je djeci i njihovim roditeljima povratak na razvoj mikro-projekata koji se ostvaruju akcijama solidarnosti. To je vjerujemo bila ona modalnost projekta učinkovita u održavanju živih sjećanja na proživljeno iskustvo socijalne uključenosti obogaćenoga etikom.

Edukacijske aktivnosti bile su usmjerenе i prema roditeljima učenika. Metodologijom didaktičkih radionica, djeca su aktivnosti nastavljali provoditi i kod kuće i to putem medija (gledanje vijesti), činjenica, ponašanja te prikupljanja vlastitih materijala iz obiteljske svakodnevice. U većini slučajeva cijela je obitelj bila uključena u aktivnosti izravno sudjelujući i u izradi ukrašenih boca u školama u koje se provodilo prikupljanje sredstava. Osim toga, obitelji su bile uključene i u druge module projekta, ali i u organizaciju socijalnoga eventa te u akciju solidarnosti.

Pod tim utjecajima došlo je do promjene stavova prema problemima zemalja u razvoju (stvaranjem i suočavanjem na radionicama bili su dekonstruirani i stereotipi roditelja, a ne samo djece) i jačanja senzibilizacije i raspoloživosti u angažmanu inicijative međunarodne solidarnosti.

Istim sljedom, projekt je prouzročio promjene i u pogledu zajedništva gradske zajednice. I u tome su slučaju aktivnosti bile usmjerenе na povećanje senzibiliteta općenito prema problemima razvoja, istovremeno poboljšavajući stav o mobilizaciji u korist inicijativa solidarnosti i međunarodne suradnje.

Promjene u ponašanju iskazane su uključivanjem građana u socijalni event koji su

il progetto art & earth

realizirala djeca da bi se u njegovoj realizaciji smanjile sve moguće kulturne, političke i socijalne barijere te potaknulo su djelovanje građana stvarajući na taj način zajednički, ujednačeni stav o projektu.

Da bi se olakšala realizacija eventa u zajednici, naglasak je u projektu bio na varijablama kojima je bilo moguće ujediniti samu zajednicu: apsolutna uključenost djece, korištenje javnih prostora koji odražavaju gradski identitet, izbor tema, poput one o borbi protiv gladi i žedi kojom je postignuta jednostavna komunikacija lišena političkih, kulturnih i religioznih konotacija. Uključenost i sudjelovanje građana u socijalnom eventu promovirano je putem "efekta vodopada" (domino efekta) koji je "izvrao" iz mobilizacije roditelja djece koji su podržavali cirkulaciju informacija u krugu svojih prijatelja, poznanika i rodbine, motivirajući i njih na sudjelovanje. Projekt je u cijelosti, zajedno s različitim modulima u trima gradovima, bio osnažen i posredničkom kampanjom koja je prethodila organizaciji eventa i potaknula značitelju i očekivanja.

il progetto art & earth

Sudjelovanje u kampanji prikupljanja sredstava stvorilo je svojevrsnu polugu u sustavu socijalnih odnosa usmjerenih prema djeci. U umjetničkim radionicama ukrašavale su se boce koje su postale objekt - protagonisti u prikupljanju sredstava jer su sve boce bile na prodaji kako bi djeca mogla uvidjeti važnost vlastitog stvaralaštva i uključiti svoje obitelji u iste.

Toj je dimenziji projekta doprinijela i socijalna komunikacija koja se temeljila na suradnji s umjetnikom Giuseppeom Stamponeom iz skupine Solstizio. Uz potporu umjetničke galerije u Veneciji koja upravlja djelima grupe Solstizio i Odsjeka za komunikaciju Sveučilišta u Milunu, ostvareni su virtualni eventi i društveni događaji za prodaju autografiranih fotografija umjetnika koje portretiraju kompozicije boca koje su ukrasila djeca.

Modul prikupljanja sredstava (akcija solidarnosti) uspješno se provodio u sva u tri grada uključena u projekt čime je došlo do transformacije kreativnoga angažmana djece u pogonsku snagu sposobnu za konkretan socijalni utjecaj. Istovremeno, bila je to prigoda da djeca i njihovi obitelji preispitaju rezultate svoje uključenosti u projekt. Na taj je način omogućeno uspoređivanje estetskoga iskustva i umjetničkoga stvaralaštva (izrazito intimnoga i osobnoga) s iskustvima mobilizacije i socijalnoga angažmana.

Utjecaj na promjene stava prema problemima razvoja koji je zabilježen u projektu, izrazito je kompleksan. Donosimo neke indikatore koji mogu rasvijetliti smisao pokrenutih promjena:

- u prikupljanju i sistematizaciji iskustava potvrđeno je da su edukativni i umjetnički moduli 1. milenijskih razvojnih ciljeva iskušani kroz projekt te će biti ponovno predloženi školama i po završetku projekta

U skladu s tim, u mnogim su školama nastavnici planirali iskoristiti istu eksperimentalnu shemu prilagođavajući je drugim temama globalnoga karaktera (poput onečišćenja) ili ostalim milenijskim ciljevima. Formativni moduli pokazali su svoje potencijale kojima je omogućeno snabdijevanje društva energijama koje podižu pažnju i angažman na globalnim temama i milenijskim ciljevima.

- mnogo je osoba sudjelovalo u socijalnim eventima. Kako je prije rečeno, socijalni event ujedinio je zajednicu u aktivnostima koje su obavljala djeca i u porukama čiji su glasnici bila upravo djeca;
- mnoštvo je medijskih priloga, vijesti, reportaža, video uradaka vezanih uz projekt. Kao pokazatelj ovoga modula treba istaknuti intervencije i senzibilizaciju kojom je postignuto skretanje pozornosti lokalnih medija o globalnim temama i milenijskim ciljevima;
- bratimljenja i razmjene bile su potaknute stvarnošću Burkine Faso čime su predstavile "snažni motor" koji napaja tri gradske stvarnosti, senzibilitet i socijalni angažman putem obrađenih tema.

Provđene projektne aktivnosti lako su ponovljive i "rastezljive".

Prvi je multiplikacijski efekt predstavljalo osnaživanje institucionalnih kompetencija triju javnih i školskih uprava.

Grad Vicenza ponudio je primjer vlastitoga programskoga instrumenta odgojno-obrazovnih mjera kao mogućih korisnih praksi. Institucionalizacija odgojnih mjera u svezi s edukacijom građanstva o globalnom društvu u okviru instrumenata planiranja javne uprave, važan je rezultat koji može strukturalno utjecati na lokalne obrazovne sustave. Aktivnosti edukacije o globalnom društvu primjereno su implementirane u nastavne programe u gradovima Osijeka i Częstochowe u kojima inače nisu bile prisutne takve prakse pa su na taj način omogućile ponavljanje aktivnosti u novim školama ili razredima tijekom trajanja projekta. Drugi multiplikacijski efekt predstavljalo je osnaživanje kompetencija u području edukacije o globalnom društvu. Taj je rezultat produkt snažnoga ulaganja u edukaciju edukatora i održavanje treninga kojima je promoviran projekt. Nove kompetencije i stečene sposobnosti na taj su način bile na raspolaganju sustavima uključenih zemalja, a potvrđena je i mogućnost njihova proširenja aktivnosti stvaranjem novih didaktičkih i kreativnih radionica.

il progetto art & earth

Bratimljenja između europskih i škola Burkine Faso čini dodatni projektni multiplikacijski efekt.

Aktivnostima razmjene, europske škole primale su nove informacije o problemima razvoja koji predstavljaju stvarnost Burkine Faso. Ti izvori informacija stimulirali su i produbili nove trenutke koji su obogatili obrazovni proces. Iskustvo razmjene potpomoglo je buduću promociju angažmana u mobilizaciji u slučajevima eventualnih hitnosti (prirodne katastrofe, bolesti...).

Posljednji multiplikacijski efekt koji je bilo teško potvrditi u kratkom vremenskom razdoblju, u okviru intervencija u tri građanska konteksta, odnosio se na podizanje razine senzibiliteta o problemima razvoja i predispozicije za mobilizaciju u korist inicijative međunarodne solidarnosti i suradnje za razvoj. Takva se promjena u stavu može prenijeti i na ponašanja orijentirana za pravednije odnose između sjevera i juga.

Može se, dakle, reći da postoje različiti okviri ekspresije odnosa sjevera i juga: obraćanje pažnje na proizvode pravednije i solidarnije trgovine (stav koji su već izrazile neke hrvatske škole sljедом projektnoga iskustva), senzibilitet prema kulturnim produktima i manifestacijama zemalja u razvoju (ta je stvarnost već iskazana u Poljskoj kroz stabilne odnose implementirane tijekom projekta u suradnji s edukacijskim agencijama i kulturnim društvima Afrikanaca), informacije i produbljivanje svjesnosti, itd.

Projektom su nastali i multiplikacijski efekti izvan zajednica direktno uključenih u aktivnosti. Zbog svega navedenoga, edukacijske aktivnosti i kreativni rad sistematizirani su i modelirani u ovom priručniku, dok ne postanu istinska i prava korisna praksa koja se može reproducirati u različitim građanskim kontekstima.

Ovaj će se priručnik dostaviti svim odgojno-obrazovnim ustanovama i agencijama triju uključenih gradova i to uz pomoć lokalnih institucija s kojima su tri grada surađivala kako bi se identificirane korisne prakse proširile već provjerenim kanalima.

DECEMBRE 2012

Voilà nos amis.

MERCİ POUR VOTRE VALISE,
RICHÉ DES CHOSES
TRÈS BEAU.

Vous êtes des écoliers studieux
et bon.

Nous sommes près la saison froid,
de l'hiver, mais nous avons
la joie dans le cœur,
parce que arrive Noël.

HELLO NOS AMIS.

LES ENFANTS

ÉCOLE MATERNELLE COMUNALE
"GIOVANNI MOLINO" VICENZA

Europska iskustva u projektu art & earth

Projekt A&E prijedlog je eksperimentalnoga didaktičkoga modela za škole koji povezuje obrazovne, umjetničke i socijalne aspekte.

U prošlim iskustvima projektnih partnera, ova tri aspekta nisu nikad bila potpuno povezana, već samo djelomično.

Eksperimentalnim didaktičko-umjetničkim projektom ponudio se izazov svijetu i školama, lokalnim ustanovama i organizacijama kako bi se djelovalo na harmonični i koordinirani način s ciljem izazivanja procesa promjene u zemljama u kojima se projekt ostvarivao.

Italija, Hrvatska i Poljska tri su zemlje s uvjerljivo heterogenim backgroundom što se tiče iskustva iz područja obrazovanja u okviru globalne edukacije, ali i što se tiče odnosa međunarodne razvojne suradnje te razine međunarodne solidarnosti. Zbog takve raznolikosti u resursima, elaboriran je zajednički didaktičko umjetnički projekt.

Didaktičko-umjetnički dio projekta predstavili su članovi Znanstvenoga odbora kao uvodni dio u projektne aktivnosti kojima su upravljali članovi Nacionalnih odbora projekta. Znanstveni odbor projekta odredio je osnovne kriterije po kojima su se razvijale didaktičke, umjetničke i socijalne aktivnosti koje su slijedile kako bi se povećao senzibilitet djece i mladih o temama 1. milenijskih razvojnih ciljeva te o stvarnosti Burkine Faso, stimulirajući principe aktivnoga društva.

Projektni su ciljevi bili grupirani u tri područja:

Edukacijsko područje:

- produbljivanje svjesnosti o globalnim temama, posebice onih vezanih uz 1. Milenijske razvojne ciljeve s osvrtom na Burkina Faso;
- pružanje globalne vizije o predloženim temama i naglašavanje međuovisnost tema i problema;
- središnje pozicioniranje razmjene kao instrumenta svjesnosti i obogaćivanja u odnosu prema raznolikosti;
- važnost angažmana pojedinca u globalnoj tematiki.

Umjetničko područje:

- stimulacija kreativnosti u predstavljanju sebe i valorizacija aktivnosti djece;

- uporaba umjetnosti kao senzibilizacije u procesu recikliranja i ponovnoga iskoriščavanja odbačenih predmeta;
- korištenje umjetničkoga jezika za komunikaciju o globalnim temama i kao sredstvo razvoja edukacije;
- oblikovanje umjetnosti kao sredstvo uključenosti.

Socijalno područje:

- stimuliranje građanstva za promišljanje o globalnim temama s pokretanjem inicijativa solidarnosti (skupnih i individualnih);
- korištenje javnih evenata i novih medija kao instrumenata refleksije o 1. milenijskim razvojnim ciljevima i o pravu na pitku vodu;
- stimulacija i efikasnost kolaboracije među lokalnim ustanovama, organizacijama i odgojno - obrazovnim agencijama radi senzibilizacije 1. milenijskih razvojnih ciljeva u smislu promocije aktivnoga građanstva u pogledu globalnih tema.

Ovakva općenita baza omogućila je procjenu iskustava na državnoj i europskoj razini. Prije opisani ciljevi poslužili su za određivanje kriterija i poredbu iskustava, ali i njihovu sistematizaciju. Prikupljena iskustava, prema procjeni kriterija razmjene, omogućit će da se ista ponove u drugim zemljama u novim, drugačijim kontekstima.

Sistematizacija se provodila u različitim fazama kako bi se u proces uključili podjednako svi subjekti koji su sudjelovali u projektu što je ostvareno uz potporu po jednoga stručnjaka izvan projekta. Prvo su se odredili kriteriji prikupljanja informacija koji su odrađeni u suradnji sa Znanstvenim i Nacionalnim odborom, kao i ranije opisane organizacijske faze. Nakon toga, partneri su odabrali najvažnija iskustva stečena u svojim zemljama te su izložili svoje izvore u razgovorima s evaluatorima projekta kroz doživljena iskustvima kojima su dodatno produbljeni procesi projekta.

Tijekom tih razgovora i uz pomoć prikupljenih materijala, Nacionalni je odbor predložio dodatnu razradu po jednoga iskustva za svako područje. Sudionici razgovora bazirali su se na one dijelove koje su smatrali važnima, efikasnima i ponovljivima, a koji su bili zajednički.

Na taj se način željelo potaknuti sudionike na valorizaciju njihovoga rada, odnosno prepričati proživljeno iskustvo onima koji ga mogu replicirati, koristeći isti način govora, bez posredovanja treće strane.

U ovome su poglavlju, za svaku zemlju pojedinačno, prezentirana tri iskustva kojima su se aktivirali važni procesi.

Naprima projektnoga tima, nastavnika i odgojitelja željelo se odrediti i razumjeti ono što je u projektu funkcionalo kao posebno iskustvo u pojedinom razredu ili skupini. Najteže je bilo postići jednostavnu komunikaciju kojom bi se ostvarila inspiracija i pomoć onima koji žele imati takvo iskustvo u kontekstu vlastite sredine.

Zajednički je temelj koji je vodio realizaciju projektnih aktivnosti omogućio proces komparacije, u svakoj zemlji na drugačiji način, te prilagodbu specifičnim kontekstima.

Kako je već prije naznačeno, globalna je edukacija relativno poznata talijanskim nastavnicima, dok je hrvatskim i poljskim predstavljala potpuno novi edukacijski "stimulans".

Zbog toga je sustav takve edukacije razvijen za svaku zemlju pojedinačno.

Jednako je važan i susret s multikulturalnim stvarnostima, posebice onih s afričkim kontinentom, kao nepoznato iskustvo stanovnika Poljske i Hrvatske.

Stoljećima kao raskrižje i most na Mediteranu, Italija ima bogato iskustvo, praksi i odnose s afričkim kontinentom koji je postao svojstven talijanskoj kulturi.

Na kraju, ali ne manje važno, potrebno je spomenuti odnos međunarodne razvojne suradnje koja u Italiji ima dugu i izraženu povijest, dok je u druge dvije zemlje, ta suradnja bila nešto sasvim novo.

Iskustva koja su nastala u ovom složenom kontekstu stimulirala su refleksije o važnosti uloga koje imaju lokalne ustanove i odgojno-obrazovne agencije u razmjeni korisnih praksi radi senzibilizacije i razvoja novih rješenja koja nadilaze nacionalne granice i pridonose osnaživanju zajedničkoga europskoga identiteta.

Izazovi proizašli iz ove analize obraditi će se u 4. poglavlju ovoga priručnika.

1. HRVATSKA

Opća iskustva Udruge za rad s mladima "Breza", Osijek

Međunarodni projekt Art & Earth provodio se i u Hrvatskoj, u gradu Osijeku koji je središte Osječko-baranjske županije (Istočna Hrvatska), pod vodstvom partnerske organizacije projekta, Udruge za rad s mladima "Breza" iz Osijeka, a uz pomoć Centra za predškolski odgoj Osijek. U edukacijama i kreativno-umjetničkim radionicama projekta sudjelovale su osnovne škole s područja grada: "Mladost", "Grigor Vitez", "Retrofala", "Višnjevac" i "Tenja", te dječji vrtići Centra za predškolski odgoj Osijek – "Mak", "Sjenčica", "Bubamara", "Pčelica" i "Sunčica". Za potrebe planiranih aktivnosti u gradu Osijeku, osnovani su odbori i radne skupine kako bi se mogla pratiti dinamika projekta. Nacionalni odbor (NO) činili su predstavnici partnerske organizacije – nacionalni koordinator, edukator i komunikator, predstavnik gradske uprave iz područja školstva te ravnatelji osnovnih škola i dječjih vrtića uključenih u projekt. Iz tog su odbora imenovane i dvije osobe kao predstavnici Stručnog nacionalnog odbora (SNO). Usustavljen je i Znanstveni odbor projekta (ZO) kojega su u Hrvatskoj predstavljala dva profesora – metodičara s Učiteljskoga fakulteta u Osijeku. Također, imenovana je i radna skupina ustanova (RSU) koju je predstavljalo 10 edukatora (iz svake škole i vrtića uključenih u projekt) te radna skupina edukatora (RSE) koju su činili nastavnici-učitelji i odgojitelji iz škola i vrtića projekta (ukupno 190 osoba).

Nakon treninga za buduće edukatore i edukacija nastavničkoga i odgojiteljskoga osoblja, održanih kao moduli na početku prve godine provedbe projekta, u školama i vrtićima uključenima u projekt provodile su se didaktičke i umjetničko-kreativne radionice namijenjene učenicima razredne nastave (od 1. do 4. razreda) i djeci u vrtićima u dobi od 3 do 7 godina.

Ukupno je u tim aktivnostima sudjelovalo 1.978 djece s kojima su njihovi nastavnici i odgojitelji, u razdoblju od tri mjeseca – od ožujka do kraja svibnja 2011., radili na edukaciji o 1. milenijskim razvojnim ciljevima i globalnom obrazovanju te ukrašavali i oslikavali plastične boce kao umjetnički, ali i humanitarni dio cijelog projekta. Upravo je ovaj dio projekta djeci bio i najzanimljiviji jer su ih njihovi nastavnici i odgojitelji osvjećivali o očuvanju vode te upoznavali sa životom djece u Burkini Faso, a sve to kroz zanimljive radionice ukrašavanja plastičnih boca kako bi naučili i neke nove vještine.

Tijekom tih aktivnosti u školama i vrtićima bile su organizirane i radne posjete predstavnika grada Vicenze kao nositelja projekta, zatim talijanske organizacije Progetto Mondo Mladi i umjetničke organizacije Solstizio koja je snimala i fotografirala djecu i njihove radove te ih intervjuirala za potrebe dokumentarnoga filma projekta o temi očuvanja vode. To je bilo posebno zanimljivo i neobično iskustvo za sve jer su djeca i njihovi radovi imali glavnu ulogu i bili su od posebne važnosti. Angažiranost roditelja na ovome projektu također nije izostala jer se njih gotovo 2.000 uključilo u različite aktivnosti projekta, ponavljajući u akciji solidarnosti za Burkina Faso u kojoj su zajedno sa svojom

djecem otkupljivali boce i na taj način pomogli u prikupljanju sredstava za školovanje djece u Burkini Faso.

U cijeloj je akciji koja je organizirana u školama i vrtićima i tijekom javne prezentacije projekta (socijalni event) održanoga početkom rujna 2011. u središtu Osijeka, prikupljeno 1.950 američkih dolara za Burkinu Faso. Prema izjavama predstavnika organizacije Keoogo iz Burkine Faso koji su Osijek posjetili u listopadu 2011. godine, prikupljena sredstva namijenjena su opremanju škola u Burkini Faso. Javna prezentacija kao socijalni event projekta bila je uklapljeni u veliki međunarodni projekt "Zemlja bez granica" koji Udruga "Breza" provodi još od 2004. godine. Osmišljena je rečenica "Čuvajmo boje vode" koja je kao umjetnička instalacija ispisana od 3.000 oslikanih boca.U postavljanju te instalacije u ulici u središtu grada, sudjelovalo je oko 2.000 djece, odgojitelja, nastavnika, roditelja, te oko 5.000 posjetitelja.

Za potrebe instalacije u aktivnost oslikavanja boca priključile su se i neke druge ustanove za rad s djecom s područja Osječko-baranjske županije kao pridruženi suradnici i to: Dječji vrtić Dugine boje, Dječji vrtić Duga Bijelo Brdo, Dječji vrtić Duga Aljmaš, Dječji vrtić Maza iz Valpova te Centar za odgoj i obrazovanje Ivan Štark iz Osijek koji je u spomenute aktivnosti uključio djecu i mlade s posebnim potrebama.

Uz kontinuiranu promidžbu projekta od tiskovnih konferencija, objava u medijima, gostovanja u televizijskim emisijama, do postavljanja plakata, izrade video uratka i oslikavanja tramvaja s logom projekta i partnera u projektu, instalacija je uspješno predstavljena i popraćena nastupima i performansima 30 - ak različitih organizacija, ustanova, udruga koje rade s djecom i mladima.

Toga se dana središte grada Osijeka pretvorilo u jedinstveni dječji svijet vodenih i šumskih vila, plesača, vitezova, bubnjara, štulara i neobičnih instalacija od ekoloških materijala. Kao produkt glazbene radionice osmišljena je i pjesma "Čuvajmo boje vode" kao svojevrsna himna projekta.Sve navedene aktivnosti samo su dodatno opravdale potrebu za ovakvim projektima koji doprinose umrežavanju odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnoga društva s lokalnom upravom, i u kojima je upravo umjetnost pokretač dječjih potencijala i rasadnik ideja.

Umjetnost kao medij pomaže djeci i mladima u lakšem usvajanju novih znanja koja propisuju milenijski razvojni ciljevi te se podiže razina

svijesti o očuvanju okoliša i vode kao i borba protiv gladi i siromaštva.

Vjerujemo da su edukacije u drugoj godini provedbe projekta na temu globalnoga obrazovanja i multikulturalizma te twinninga sa školama Burkine Faso, kao nadogradnja na dosadašnje aktivnosti, najbolji pokazatelji prihvaćenosti ovakve projektne konцепцијe ne samo od njezinih direktnih i indirektnih korisnika, već i od predstavnika lokalne vlasti koji su, i u gradu Osijeku, podržavali projekt u logističkom i fin-ancijskom smislu. Ovaj interdisciplinarni projekt uspješno je povezao umjetnost, obrazovanje i humanost pod jedan zajednički projekt koji je još dodatno osnažen ovim priručnikom kao jasnom porukom za implementaciju ovakvih aktivnosti i u drugim regijama.

STRUČNI TIM NA PROJEKTU ART & EARTH HRVATSKA

Nacionalni partneri u projektu:

1. Udruga za rad s mladima „Breza“ Osijek
2. Centar za predškolski odgoj Osijek

Suradnik u projektu:

Grad Osijek

Nacionalna koordinatorica: Suzana Vargović (Breza)

Edukatorica i komunikatorica: Ivana Šibalić

Administratorice: Gordana Ilakovac, Ivana Šuntić (Breza)

Predstavnica Nacionalnoga odbora: Vesna Brezovac (Grad Osijek)

Predstavnice stručnoga Nacionalnoga odbora: Blaženka Jelaš (OŠ Retfala), Mirela Svirač (CPO Osijek)

Predstavnice Znanstvenoga odbora: dr. sc. Irella Bogut (Učiteljski fakultet, Osijek), Tijana Borovac (Učiteljski fakultet, Osijek)

Edukatorice:

Mira Vego (DV Sjenčica), Jadranka Pipus (DV Pčelica), Tanja Ižaković (DV Bubamara), Ljubica Farkaš (DV Mak), Bruneta Kovač (DV Sunčica), Janja Lučić (OŠ Mladost), Ljiljana Selak (OŠ Grigor Vitez), Tanja Nemčanin (OŠ Retfala), Valentina Vojnović (OŠ Tenja), Jasna Dorić (OŠ Višnjevac)

Naziv iskustva	Roditelji i djeca u akciji
Mjesto	Dječji vrtići "Mak" i "Sjenčica" Centra za predškolski odgoj Osijek
Izbor na temelju	
kriterija socijalnoga okvira	aktivna uključenost građana o globalnim pitanjima u akciji solidarnosti
Datum i trajanje iskustva	Od 1. ožujka do 30. svibnja 2011.
Kratki opis iskustava	U dječjim vrtićima "Mak" i "Sjenčica" važnu su ulogu imali roditelji koji su se uključili u projekt. Oni su se rado priključili ne samo akciji solidarnosti, već i kreativnim radionicama, odnosno u ukrašavanju boca za socijalni event. To je ujedno bila i prilika za razgovor i razmjenu iskustava o Burkini Faso te dodatna edukacija o 1. milenijskim razvojnim ciljevima.
Uključene osobe	Djeca: "Sjenčica" 120 / "Mak" 150 Odgojitelji: "Sjenčica" 12/ "Mak" 14 Roditelji: "Sjenčica" 230/ "Mak" 260
Napisali	Mira Vego, odgojiteljica DV "Sjenčica"; Ljubica Farkaš, odgojiteljica DV "Mak"

U samo dva dječja vrtića – "Sjenčica" i "Mak", od ukupno pet gradskih vrtića koji su sudjelovali u projektu, uključilo se 270 djece u dobi od 3 do 7 godina. Svi su oni sudjelovali u projektnim aktivnostima koje su bile vezane uz didaktičke i kreativno-umjetničke radionice, posjete predstavnika nositelja i partnera projekta, u humanitarni dio projekta te u samu prezentaciju, odnosno socijalni event.

Kroz sve su ih aktivnosti vodile njihove odgojiteljice, u oba vrtića ukupno 26 osoba, koje su prethodno educirane o teorijskim aspektima projekta koji se odnose na 1. milenijske razvojne ciljeve i globalno obrazovanje kao i sve faze i zadatke projekta kako bi ih metodički i didaktički usustavili i prilagodili dobnoj skupini s kojom rade. U dječjem vrtiću "Sjenčica" uključilo se šest skupina, ukupno 120 djece, a u dječjem vrtiću "Mak" osam skupina koju čini 150 djece. S njima su zajedno u svim aktivnostima sudjelovali i njihovi roditelji, braća, sestre, bake, djedovi i ostala najuža obitelj i rodbina i to u razdoblju od 1. ožujka do 30. svibnja 2011. godine.

Uobičajeno je da se u aktivnosti u dječjim vrtićima, odnosno onim aktivnostima koje se odnose na djecu vrtičke dobi, uključuju i roditelji. To nije samo praksa ova dva vrtića, već i svih vrtića koji su u sastavu Centra za predškolski odgoj Osijek. Uključivanjem obitelji u rad s djecom unutar vrtičkih ustanova stvaraju se partnerski odnosi na relaciji obitelj-dijete-vrtić, a ujedno se postiže i model zajedničkoga odgajanja djece kada svaka strana doprinosi razvoju i afirmacija dijeteta te pomaže u rješavanju problemskih situacija. Također, to je najbolji način za stjecanje radnih navika dijeteta te potrebna priprema za školu kao nadogradnja na postojeće partnerske odnose roditelj-dijete-vrtić-škola.

U oba se vrtića u projektne aktivnosti uključio veliki broj roditelja, ukupno 490 osoba, odnosno iz dječjega vrtića "Sjenčica" 230, a iz dječjega vrtića "Mak" 260 osoba (roditelji, predstavnici obitelji).

Sukladno 1. milenijskim razvojnim ciljevima, bilo je sasvim opravданo uključiti i obitelj dijeteta – roditelje, braću, sestre, užu rodbinu, jer edukaciju i treba širiti i usmjeravati na obitelj, a dijete je sastavni dio obitelji kao jedne cjeline.

Uključivanje se roditelja u planirane aktivnosti organiziralo kroz edukacijske sastanke i radionice. Svaki je vrtić organizirao dva roditeljska sastanka na kojima su roditelji bili upoznati sa svrhom, zadatcima, ciljevima i korisnicima projekta. Posebice se to odnosilo na 1. milenijske razvojne ciljeve i globalno obrazovanje te njihove primjene u svakodnevnom životu i radu kao i uključenost afričke zemlje u humanitarni dio projekta kroz akciju solidarnosti. Nakon sastanaka s roditeljima, odgojiteljice su djecu detaljnije upoznale s projektom i svim njegovim važnim dijelovima prilagodivši ih njihovoј dobi i uklonivši ih u svakodnevne aktivnosti tijekom boravka djece u dječjem vrtiću.

Roditelji su se odazvali u velikom broju i odmah na prvome sastanku iskazali spremnost za sudjelovanje u projektu i u svim onim aktivnostima u kojima su mogli dati svoj doprinos – od poticanja svoje djece na štednju vode i očuvanje okoliša, u osvještavanju djece da na svijetu postoje mesta gdje djeca i cijeli narodi žive u oskudici vode i u siromaštvu, kroz direktno sudjelovanje u umjetničkim radionicama izrade boca, u prodaji boca i prikupljanju sredstava za Burkinu Faso u akciji solidarnosti, do pomoći i podrške u prezentaciji boca na završnom socijalnom eventu.

Djeca trebaju pomoći odraslim, i to najviše podršku svoje obitelji jer u vrtićkoj dobi obitelj je model po kojemu se dijete oblikuje i određuje te od koje preuzima obrasce ponašanja i komuniciranja. Ukoliko i roditelji zajedno s djecom sudjeluju u nekim vrtićkim aktivnostima i trude se u tome, onda i djeca osveštenije i s lakoćom usvajaju nova znanja i smatraju se važnim i potrebnima u zadatcima koji su pred njima.

Kroz ovaj su se projekt i roditelji osvijestili o značenju vode, o problemima Afrike, točnije Burkine Faso, načinima na koji se može djelovati edukativno i kreativno i tako pomagati te koliko je važna i njihova uloga u cijelome projektu.

Moramo naglasiti da je suradnja s roditeljima bila na zavidnoj razini jer su se sve aktivnosti provodile prema planiranoj dinamici i bez ikakvih problema, i to zahvaljujući dobroj pripremi edukatora i odgojitelja, ali i roditelja i djece. Bez metodički prilagođene i sustavno organizirane pripreme, mišljenja smo da je ovako kompleksne i velike projekte teško provoditi s djecom vrtičke dobi. Uz sve to, već uobičajena angažiranost roditelja u nekim vrtićkim aktivnostima, u ovome projektu samo je dodatno dokazala koliko je takav zajednički partnerski odnos potreban i opravdan.

il progetto art & earth

Naziv iskustva	Želimo poslati vodu u Burkinu Faso!
Mjesto	Osnovna škola "Mladost", Osijek
Izbor na temelju	
Kriterija umjetničkoga okvira	<ul style="list-style-type: none"> - Umjetnost kao alat aktivnog sudjelovanja
	<ul style="list-style-type: none"> - Umjetnost kao sredstvo komunikacije o globalnim pitanjima i kao medij razvoja edukacije
Datum i trajanje iskustva	Od 1. ožujka do 30. svibnja 2011.
Kratki opis iskustava	Tijekom održavanja umjetničkih radionica u Osnovnoj školi "Mladost", učenici su sa svojim nastavnicima razgovarali o 1.milenijskim razvojnim ciljevima i o problemima Burkine Faso. Djeca su postajala svjesnija njihovih potreba i željeli su im pomoći ne samo u prikupljanju sredstava, već i slanjem pitke vode koje nemaju dovoljno, a ista im je potrebna u svakodnevnom životu. Imali su želju sakupiti sve ukrašene boce, napuniti ih pitkom vodom i poslati u Burkinu Faso.
Uključene osobe	Učenici: 428 (cijela škola) Nastavnici: 14 Roditelji: 420
Napisala	Janja Lučić, učiteljica u OŠ "Mladost"

Osnovna škola Mladost već je tri godine uključena u nacionalni projekt Škole za Afriku kroz koji se prikupljaju sredstva za Afriku i kroz koji učenici uče o problemima i potrebama afričkih zemalja. Sudjelovanjem u tom projektu, škola "Mladost" - njezini učenici i nastavnici, već su stekli neka osnovna znanja o Africi općenito, tako da je uključivanje u projekt Art & Earth bila samo nadogradnja na njihova postojeća znanja i jačanje svijesti o životu u Africi. Kroz projekt Art & Earth učenici osnovne škole "Mladost" prvi su se puta susreli s konceptom da se kroz umjetničke aktivnosti (radionice) također može pomagati zemljama i narodima u potrebi. Na taj način i sami učenici, mogu izraziti svoju kreativnost te razvijati postojeće i usvajati neke nove vještine.

Umjetničke radionice u osnovnoj školi "Mladost" održavale su se od 1. ožujka do 30. svibnja 2011. godine i u njima su sudjelovali učenici od 1. do 4. razreda (razredna nastava), ukupno 428 učenika te 14 nastavnika – učitelja razredne nastave. Tijekom održavanja radionica nastavnici su se trudili učenicima još više približiti tematiku 1. milenijskih ciljeva na način da su kontinuirano razgovarali o potrebama djece u Burkini Faso i kako im oni, kao učenici iz Osijeka, mogu pomoći.

Učenici su, ukrašavajući boce, promišljali kako pomoći nekome u opskrbi vodom i tako spašavati ljudske živote. Imali su različite prijedloge, a većina je željela u boce koje su ukrašavali staviti vodu i poslati u Burkini Faso svoja umjetnička djela s pitkom vodom unutra. Upravo je umjetnička koncepcija projekta potaknula da se učenici još osjećajnije i odgovornije ponašaju prema vodi te produbljuju svoja razmišljanja o Africi. Zapravo, razmišljanja o životu u Africi postala su njihova svakodnevica jer im je u raznim situacijama stalno bilo na umu kako pomoći djeci u Burkini što su potvrdile i ostale nastavnice koje su bile uključene u aktivnosti projekta. Zanimljivo je da to potvrđuju i roditelji (ukupno uključeno 420 osoba) učenika uključenih u projekt koji su također sudjelovali u aktivnostima (radionice, akcija solidarnosti i završna prezentacija), ističući nastavnicima kako su njihova djeca, zahvaljujući projektu Art & Earth, promijenila neke svoje navike što se tiče odgovornosti prema okolišu i zajednici te su razvili suošćeajnost s djecom Afrike, općenito.

il progetto art & earth

Već potaknuti iz obitelji i kroz kontinuirani rad na toj problematici još od vrtićke dobi, učenicima je bilo lako i zanimljivo uključiti se u projekt u kojemu direktno pomažu onima kojima je pomoć potrebna i nužna čime, ujedno, razvijaju i svoju solidarnost.

Roditelji su vrlo rado prihvatali sudjelovanje u projektu kao i sve zadatke koji su pred njih stavljeni. Angažirali su se u onim aktivnostima u kojim su mogli najviše doprinijeti pa su tako neki radile sudjelovali u radionicama ukrašavanja i oslikavanja boca, dok su drugi, pak, bili aktivniji u prodaji boca, odnosno akciji solidarnosti. Otkupljujući ponajviše boce koje su napravili zajedno sa svojom djecom, roditelji su jasno dali do znanja koliko je važna zajednička uključenost u stvaranje za opće dobro te kako to zajedništvo širi poruke poput ispisane rečenice "Čuvajmo boje vode" načinjenoj od oslikanih boca i postavljenoj kao instalacija na završnoj prezentaciji projekta.

Naziv iskustva	Posjet predstavnika Burkine kao atrakcija u školi
Mjesto	Osnovna škola "Tenja", Osijek
Izbor na temelju	
kriterija edukacijskoga okvira	razmjena kao alat znanja i poštivanja različnosti
Datum i trajanje iskustva	listopad 2011., jedan dan
Kratki opis iskustava	<p>Posjet predstavnika Burkine Faso Osnovnoj školi "Tenja" bilo je posebno iskustvo za cijelu školu kao multikulturalna intervencija i mogućnost razgovora s osobama koje potječu iz Afrike i u njoj žive. To je ujedno bio i dokaz da je akcija solidarnosti koja se provodila tijekom ljeta 2011. godine, bila usmjerena stvarnim osobama i njihovim zajednicama. Osnovna škola "Tenja" dvojezična je škola (hrvatski i srpski jezik) u blizini Osijeka. Nakon agresije na Hrvatsku, škola je ponovno obnovljena. Mnogi su učenici škole po prvi puta imali prilike susresti se s osobama druge rasne pripadnosti i razgovarati s njima uz pomoć prevoditelja. Željeli su ih zagrliti, fotografirati se s njima, ali i prikupiti njihove autograme.</p> <p>Postavljali su im brojna pitanja o njihovoj zemlji, ali i školama. Predstavnicima afričke organizacije zaželjeli su ponovni dolazak u Osijek u pratnji nekoliko djece iz Burkine Faso. Na prijedlog gostiju iz Afrike, učenici i nastavnici zajedno su zaplesali tradicionalni afrički ples ples što se pretvorilo u pravu euforiju i</p>

il progetto art & earth

	atrakciju u školi u kojoj su uživali, ne samo učenici, već i njihovi učitelji, nastavnici, stručno i ostalo osoblje. Lokalna radio postaja zabilježila je ovaj događaj i snimila razgovor s predstvincima iz Afrike koji su se uživo zahvalili na prikupljenim sredstvima u akciji solidarnosti.
Uključene osobe	Učenici: 270 Nastavnici: 9 Roditelji: 200
Napisala	Valentina Vojnović, učiteljica u OŠ "Tenja"

Osnovna škola "Tenja" kao dvojezična škola (hrvatski i srpski razredi) s područja grada Osijeka rado se uključila u projekt Art & Earth jer je za njihove nastavnike, ali i učenike bio pravi izazov surađivati i biti aktivna u međunarodnom projektu koji se oslanja na 1. milenijske ciljeve i globalno obrazovanje, a uz to je i humanitarnoga karaktera. To su i dokazali tijekom posjete predstavnika nevladine organizacije Keoogo iz Burkine Faso i predstavnika talijanske organizacije Progetto Mondo Mladi školama i vrtićima grada Osijeka koji su se uključili u projekt.

Naime, u listopadu 2011. godine, nakon završenih javnih prezentacija u svim gradovima uključenima u ovaj projekt, predstavnici Keoogo organizacije u prathni Progetto Mondo Mladi organizacije, boravili su, među ostalim, i u školi "Tenja" kako bi se u ime djece Burkine Faso zahvalili učenicima i nastavnom timu osnovne škole "Tenja" na prikupljenim sredstvima, upoznali se s njihovim oblikom rada te dogovorili buduću suradnju sa školama Burkine Faso.

Učenici su bili pripremljeni na njihov dolazak jer se projekt Art & Earth nastavio i dalje provoditi usmjerivši svoje aktivnosti na edukacije nastavnika i učenika o multikulturalizmu i globalnom obrazovanju.

Tijekom razgovora o proteklim aktivnostima, i onima koje slijede, učenici su samoinicijativno poželjeli djeci Burkine Faso darivati nešto njihovo osobno što će moći imati kao uspomenu pa su zajedno s nastavnicima izrađivali crteže i pisma u kojima su crtali sebe sa svojim crnim prijateljima iz Afrike i kojima su napisali nekoliko pisama s opisima života u Hrvatskoj. Nastavnice su tijekom te pripreme za posjet predstavnika Burkine Faso bile "zasute" pitanjima učenika o fizičkom izgledu predstavnika iz Afrike, jesu li oni doista druge boje kože, na kojemu će jeziku s njima komunicirati i mogu li ih pitati što god žele.

Nakon naputaka nastavnika da su i ljudi iz Afrike, bez obzira što su drugu rasnu pripadnost, poput svih drugih ljudi na zemlji te objašnjenja da je njihov službeni jezik francuski za koji će biti osiguran direktni prijevod, učenici su shvatili spomenute razlike i jedva dočekali najavljeni posjet.

Il progetto art & earth

Posjet predstavnika Keoogo organizacije u cijeloj je školi bio prava atrakcija. Učenici su bili oduševljeni prilikom da ih mogu upoznati jer su upravo za njihovu zemlju prikupljali sredstva i sada su se, kako su isticali, uvjerili da te osobe i postoje i da će sredstva doći tamo gdje i trebaju. Neki su od njih po prvi puta uživo i vidjeli osobe crne rase, s njima se fotografirali, rukovali, čak su i autograme tražili.

Bilo je to jedno sasvim novo iskustvo i veliko uzbudjenje ne samo za učenike, već i nastavno osoblje koje se pridružilo i u afričkom plesu koji su predstavnici Burkine Faso izveli u holu škole zajedno s učenicima.

Već pri prvom kontaktu, učenici su pokazali svojim stavovima i pitanjima da nemaju predrasuda i bili su potpuno otvoreni prema gostima iz Afrike. Zanimalo ih je kako oni žive, što rade i nemaju li doista dovoljno pitke vode.

Ni gosti iz Afrike nisu imali predrasuda prema djeci iz Hrvatske. Bili su vrlo srdačni i zahvalni na uključenosti u projekt te crtežima i pismima koja su im djeca poklonila. Iako ne žive u razvijenoj i bogatoj zemlji, bili su vedri i nasmijani što su i sami učenici primijetili i o tome još danima pričali i prepričavali svojim roditeljima, prijateljima i rođacima.

2. ITALIJA

Opća iskustva nevladine organizacije ProgettoMondo Mladi

Iskustva aktivirana u Italiji u okviru projekta Art&Earth temeljila su se na POFT-u, alatu koji se provodi više od deset godina u Gradu Vicenzi i koji je okrenut svijetu škola.

POFT sadrži niz edukacijskih prijedloga koja se provode u različitim područjima, posebno za gradske vrtiće i osnovne škole čiji je glasnogovornik, promotor i "skrbnik", Grad Vicenza.

Veliki je izazov ovome alatu realizacija integriranoga edukacijskog sustava, koji polazi od jedinstvenosti djeteta, angažira cjelokupnu zajednicu koja se doživjava kao cjelina, edukacijska ustanova i time doprinosi razvoju osobnosti.

U tom pogledu, prijedlozi POFT-a valoriziraju nove načine govora i nove izražajne forme nudeći sadržaje, spoznaje i vrijednosti u vidu integracije i interkulturnalne pedagogije.

il progetto art & earth

Dear friends from Burkina!

We are the 4. b class from primary school "Grigor Vitez", from Osijek. We live in the land called Croatia, which is very pretty. Our town Osijek is settled near the river Drava. We are very happy to help you get school desks and chairs for your classroom. We would be even happier to be able to send you our water, because we have plenty of it. Your presents made us very happy, especially the musical instruments that you have sent us. We would like to stay in touch with you, so please write us a letter.

Best regards, 4.b

Our address:
OŠ "Grigor Vitez"
Ljiljana Selak,
Korčulanska 1
31000 Osijek
Croatia

il progetto art & earth

Projekt Art&Earth umetnut je u POFT kao nastavak i daljnji razvoja toga programa putem globalne edukacije kako bi i takva edukacija postala novi pristup koji je transverzalan različitim disciplinama i predstavlja novu radnu metodologiju koja je u razdoblju od dvije godine otvorila nove izazove i prilike.

Aktivnosti predviđene ovim evropskim projektom razvijale su se slijedeći ravnatelji škola), nevladine organizacije (promotori inicijativa neformalne skup odnosa i mreža koji su u sustavu POFT-a: škole (učenici, nastavnici, edukacije), građanska društva (od roditelja do svih građana), lokalne ustanove. Funtcioniranje takvoga sustava prilično je kompleksno, ali je riječ o već dobro poznatom i provjerenom sustavu rada gradskih škola, odnosno aspektu koji je olakšao sudjelovanje školskih ustanova. Sveukupno, u aktivnostima koje je predložio Art&Earth, sudjelovalo je 50 odgojno-obrazovnih ustanova (11 dječjih vrtića i 39 osnovnih škola), a uključilo se 4.500 djece. Što se tiče školskoga osoblja, realizaciji projekta doprinijelo je 267 nastavnika i odgojitelja. U dvije školske godine provođenja projekta uključilo se i 20 različitih udruženja (organizacija). Mechanizam koji je uslijedio "oživljavanjem" procesa koji se odnosio na didaktičko umjetnički dio projekta koji su pripremili članovi Znanstvenoga odbora, odnosio se na module POFT-a s ciljem aktiviranja svih uključenih aktera. Za svaku školsku godinu, jedna skupina, sastavljena od predstavnika Grada Vicenze i školskih ravnatelja obrazovnih ustanova Vicenze, birala je edukacijske prijedloge za škole koje su predstavila razna udruženja Vicenze, a na temelju kriterija vezanih uz projekt Art&Earth (pripadnost temama 1. milenijskih razvojnih ciljeva i izgradnje odnosa s Burkinom Faso u prvoj godini provedbe projekta te interkulturnle edukacije i razmjene u drugoj godini provedbe projekta).

Stoga je projekt postao posebni dio POFT-a, raspoloživ svim školama i dječjim vrtićima Vicenze koje su odabrale baš takav didaktički pristup u svojim razredima i skupinama. Kako bi se postiglo jamstvo odgovarajućim i temeljnim oblicima projektnih tema, nastavnici i odgojitelji povezali su se s raznim udruženjima ili organizacijama.

Upravo su iz toga razloga u prvoj godini projekta organizirani treninzi različitih skupina. Zbog heterogenosti uključenih područja (kazalište, kulturna udruženja, volonterske ustanove, glazbene skupine, muzeji...) koja nužno nisu trebala biti pripremljena na teme 1. milenijskih razvojnih ciljeva i na stvarnost Burkine Faso, prva je skupina bila posvećena produbljivanju težnji i svjesnosti o temama koje će se obrađivati, odnosno postati dio mreže u okviru projekta Art&Earth.

Cilj je bio kreirati multiplikacijske subjekte i senzibilizirati djecu i to uz pomoć nastavnika i odgojitelja preko kojih su ostvarivane zamisli. Izazov se sastojao u nadilaženju vizije pojedinačnih stvarnosti ili udruživanja radi shvaćanja sebe kao jednoga od mnogih subjekata uključenih u Art&Earth procese s potrebom stvaranja poruke i opće, radne metodologije, u skladu s principima globalne edukacije.

Svako iskustvo koje nadilazi pozitivne aspekte vezane uz stvoreni opći način govora, na taj je način rasvijetlilo neke od poteškoća u funkcioniranju, ponajviše one koji su vezani uz kompleksnost spajanja različitih stvarnosti, ali i uz potrebu osiguravanja referentnih podataka kojima se mogu pratiti udruge ili organizacije u komunikaciji s nastavnicima ili odgojiteljima. Kako bi se nadile ove poteškoće i jamčila veća održivost projektnih aktivnosti, u drugoj je godini provedbe, projekt bio usmjeren izravno nastavnicima i odgojiteljima te referentnim udrugama, i u ovom slučaju, s ciljem stvaranja zajedničkoga jezika u okviru interkulturnalne razmjene i praćenja odgovarajućega pristupa u projektu temeljenom na aktivnostima odnosa i razmjene s Burkinom Faso.

Uključenost nastavnika i odgojitelja stručnih u predloženim tematikama, jamčilo je kvalitetu provedbe projekta jer su svi oni postali multiplikacijski subjekti u usporedbi sa svojim kolegama. Intenzivna aktivnost monitoringa (praćenje) koju je provodilo osoblje Grada Vicenze, dala je, u globalu, pozitivne odgovore djece o temama predloženih projektom Art&Earth, te općenito zadovoljstvo radionicama koje su predložile udruge ili organizacije kao realizatori projekta.

il progetto art & earth

Neki elementi izvrsnosti projekta zacijelo su "iskrsnuli" na onim mjestima gdje su nastavnici/odgojitelji bili promotori i pobornici tematika projekta koje su uključivale izraziti osobni angažman čime je omogućen kontinuitet različitih projektnih prijedloga, a djeca i roditelji bili su motivirani na suradnju. Iskustvo nam govori da, tamo gdje je lokalna uprava uspjela provesti vlastiti prijedlog na primjereni način, što se dogodilo u javnim vrtićima, u školama je to postala efikasna intervencija koja je doprinijela „političkim“ promjenama koje imaju utjecaj na cijelokupnu zajednicu.

Ono što je predstavljalo uspješnu različitost projekta Art&Earth, izvan dragocjenoga rada unutar učionice, odnosilo se na uključenost građanskoga društva koje počinje od obitelji djece sudionika. I u ovome se slučaju mogu naznačiti neka dragocjena i skustva na način da su nastavnici, pa čak i sama djeca, pospješili i s entuzijazmom postignuli uključenost roditelja u nekim određenim aktivnostima projekta, kao što je, primjerice bilo sakupljanje recikliranoga materijala za ukrašavanje boca za umjetničko-socijalni event ili organizirana kampanja za prikupljanje sredstava za potporu nekim školama u Burkini Faso.

Time su postignuta značajna iskustva koja su ojačala veze škola-obitelj na način da su čak i premašene očekivane granice projekta što je dovelo do stvaranja "obećavajuće obrazovne zajednice". Umjetnost je bila privilegirani način govora koji je pratio sva projektna iskustva, počevši od samih radionica koje su u razredima ili skupinama promovirale udruge ili organizacije.

Ekspresivni načini govora i interaktivne radne metodologije učinili su rad u školama i dječjim vrtićima općom svojinom, posebice u pogledu izvanrednih rezultata javnoga socijalno-umjetničkoga eventa realiziranoga u prvoj godini projekta. U eventu je sudjelovalo više od 1.500 djece škola iz Vicenze, dok je posjetitelja bilo oko 3.000 osoba.

Umjetnost je, u ovome slučaju, pokazala svoju veliku komunikacijsku snagu i potencijalni "dinamo solidarnosti" putem prodaje boca kao potpora nekih škola Burkine Faso što je jasan pokazatelj mosta koji se može izgraditi edukacijom, aktivnim sudjelovanjem i solidarnošću.

il progetto art & earth

Omogućeni susreti i razmjene s predstavnicima nevladine organizacije Keoogo iz Burkine Faso, koji su uvjek bili od posebne važnosti za škole, dječje vrtiće i građanstvo, nezaobilazni su element osviještenih odnosa razmjene koji su se mogli prostrijediti i izvan projekta. Iskustvo projekta Art&Earth bilo je posebno važno za područje Vicenze u pogledu zajedničkoga angažmana koji je bio i izvor usvojenih lekcija.

Art&Earth prepostavlja rad osnovne mreže bez koje projekt gubi vlastiti smisao jer mora nadići rad i angažman pojedinca da bi se integrirao s mnogim drugim subjektima. Kadakad to može biti teško i iziskuje značajni napor, posebice onih koji drže "uzde" procesa, ali može urodit i dragocjenim plodovima kako to pokazuju odabранa i prezentirana iskustva.

il progetto art & earth

Naziv iskustva	Blue Splash!
Mjesto	javni vrtić P. Trevisan-Bixio, Vicenza
Izbor na temelju	
kriterija umjetničkoga okvira	<ul style="list-style-type: none"> - kreativnost u predstavljanju sebe putem recikliranih i prirodnih materijala i valorizacija angažmana djece u radionicama - korištenje umjetnosti kao senzibilizacija recikliranja i ponovne iskoristivosti odbačenih predmeta - razmjena kao instrument svjesnosti i poštivanja različitosti
Datum i trajanje iskustva	<p>Dvije školske godine: 2010./2011. i 2011./2012.</p> <p>2010./2011: voda kao osnovno pravo</p> <p>2011./2012: edukacija o pravilnoj ishrani</p>
Kratki opis iskustava	<p>U koherentnosti s predviđenim projektnim temama, odgojitelji su u prvoj godini govorili o temama vode. Polazeći od kolektivnoga čitanja priče o vodenom okolišu, odgojiteljice su otvorile put senzibilizacije i zaštite vodenih resursa koji su doveli do izrade boca-autoportreta.</p> <p>U toj je fazi od temeljne važnosti bilo uključivanje roditelja koji ipak nisu doprinijeli radom kod kuće, ali su u vrtiću sudjelovali u ukrašavanju boca. To je bio zadnji korak na putu do izrade boca na kojemu se dijete, najprije zapitalo, a kasnije i ostvarilo na papiru ono što je poslije željelo prikazati na boci.</p>

Uključene osobe	Djeca: 75 Odgovitelji: 7 Roditelji: svi roditelji djece
Napisali	Dr.ica Farneda Alessandra, odgovorna nastavnica Dr.ica Frate Adele, dr.ica Zilio Elisabetta, dr.ica Iodice Valmarana Chiara, Trevisan Annamaria, Stocco Costanza, odgojiteljice vrtića „P: Trevisan“

Kao prijedlog teme didaktičkih radionica u školskoj godini 2010./2011., odgojiteljice su odabrale pojam „vode“ kao ispitivačku pozadinu didaktičkog programa, kao specifični okvir programa “Voda: plavo zlato Vicenze” kojime se promicala valorizacija vode kao osnovnoga dobra i ograničenoga resursa, senzibilizirajući djecu i obitelji u pogledu okoliša i prirodnih ritmova.

„Voda je plavo zlato svim živim bićima“. Ta je fraza poticala na razmišljanje koliko je područje Vicenze bogato vodom i je li taj resurs zauvijek na raspolaganju, što se često uzima zdravo za gotovo.
Zapravo, voda je za mnoge teško dostižna nužnost.

Činilo se važnim posvetiti temu radionice pojmu „vode“. Tema je obrađena na tri aspekta i podijeljena u tri dijela što odgovara trima školskim tromjesečjima.

RUJAN/PROSINAC: „PRIJATELJSKA VODA“

U tom prvom tromjesečju koje odgovara fazi prilagodbe vrtiću, tema je obrađena na način da su ponuđene aktivnosti koje se odnose na vodu u vlastitim životnim iskustvima.

Uz pomoć raznih didaktičkih prijedloga, djeci je kroz igru približen pojam "vode" i sintagma vode koja je život.

Iz priče GUZZINO djeca se uvelo u ozračje "morske vode" s pričama o ljetnim praznicima i uključivanja djedova i baka koji su pomogli djeci rekonstruirati elemente morskoga okoliša (ribe, alge...) koristeći plastične boce, bojana vlakna palme, itd.

Voda je život.

Učiniti da djeca shvate ovaj koncept, bio je primarni cilj. Kako bi se djeca što bolje uključila, predložene su i organizirane didaktičke radionice koje su kao polazište uzimale direktni odnos djece i vode i to na primjeru vlastitoga tijela.

U dobi od treće do šeste godine, djetetovo shvaćanje proizlazi iz njegovih tjelesnih i osobnih iskustava, emocija, tjelesnih čula, ali i dojmova, proživljenoga, igranja s onim još nepoznatim.

U dijalozima i pitanjima djeca su izražavala svoje ideje, njihov doživljaj.

- PIJEM: "Skačem, igram se, trčim...", "...žedan/a sam i ako ne pijem umrijet ću...", "...kad sam jako žedan/a peče me grlo...", "...kad sunce grije, jako ožednim...", "...ako ne zalijem bakino cvijeće, uvenut će..."

- PEREM SE: "... s vodom se perem... inače smrdim... i nitko me ne želi blizu.", "... voda se koristi i za pranje stvari".

- PLIVAM: "...s vodom se može igrati... na moru sam se igrao/la s valovima...", "...ali treba staviti narukvice jer ćeš se utopiti ako popiješ puno vode... ali ja sam naučio/la plivati... baka mi je poklonila narukvice pa se više ne bojim vode..."

Polazeći od ovih opservacija, djeca su bila navedena postavljati pitanja o prirodi, posebice o izmjeni godišnjih doba: "Zašto lišće pada?" (znanstveni aspekt za djecu u dobi od 5 godina o kapilarnosti biljaka), i o bojama: "Može li se bojiti vodom?"

Tema vode odvela je djecu i u druge prijedloge projekata tromjesečja. Sve su proslave ili blagdani kao temeljno pitanje sadržavali pojam "vode": "Dodí u knjižnicu" s čitanjem priče o vodi, Halloween je bio posvećen dramatiziranoj priči o vještici Bettardi (s otrovanom vodom) i vili Claretti (s ljekovitom vodom).

"Prijateljska voda" podrazumjevala je tečaj plivanja za djecu u dobi od 5 godina, a aktivnosti posvećene Božiću uključivale su radionice za roditelje, djecu i odgojitelje kao izrada božićnih ukrasa iz recikliranoga materijala.

SIJEČANJ/OŽUJAK: "OTKRIJMO VODU"

Slijedeći znanstveniji i eksperimentalniji pristup, djeca su upoznala element vode putem pet čula:

- osjet: voda nema oblik, ne mogu je uzeti, bježi mi kroz prste... (vodene igre);
- okus: voda je pomiješana s drugim tvarima, ima razne okuse;
- njuh: voda nema miris, ali ako je pomiješana s drugim tvarima može imati razne mirise;
- sluh: voda nikad ne pada u tišini, već proizvodi mnoge zvukove;
- vid: voda nema boju, ali lako joj se dodaju razni tonovi i nijanse.

Pokusi su bili popraćeni produbljivanjem tema vode i hrane.

Godišnja doba: bez vode nema života - Što se zimi događa s vodom? ... priroda je uspavana i tema je razvijana i u drugim okvirima, poput priča o vodi (Pingvin, Snijeg) – zaleđena voda – "... zarobim predmete..." . Sve proslave i blagdani ovoga razdoblja sadržavali su temeljno pitanje vode. Uz to, prilikom posjete knjižnici "Palača Constantini", pročitana je Ledena priča, održana radionica edukativnoga plesa "Tijelo koje misli – voda i tijelo". Uslijedile su i druge aktivnosti poput organizacije karnevala s pričom o Waku u potrazi za izvorom vode i izrada maske lava, zatim izrada mozaika od komadića recikliranoga stakla prilikom koje su djeca složila slike i okvire, sudjelovanje u predstavi "Ivica i Marica" o pravilnoj ishrani i dr.

TRAVANJ/SRPANJ: "VODA KOJA SE IGRA"

Voda se magično transformira. Dolaskom proljeća, djeca su primijetila promjene stanja vode. Dolazi toplo vrijeme i ljeto i stižu vodene igre: prskanja, proljevanja, mjeđuriči i napokon se mogu zabavljati s vodom! U ovom trećem slučaju djeca su bila stimulirana razmišljati o vrlo važnom efektu: Voda je život, ali ako se voda zagadi, što će se dogoditi? Tko je može onečistiti?

Cilj je bio shvatiti pojam "vode" kao dragocjenoga dobra koje poznajemo, štitimo i branimo.

Umjetnička podloga bila je način govora konstantno usvajan tijekom predloženih aktivnosti i to kroz bojenje i kreativne radionice s plakatima od recikliranoga materijala.

Na primjer, prilikom proslave dana baka i djedova, djeca je ispričana priča Hobotnica Poldo, a zatim u radionici recikliranja plastičnih boca, bake, djedovi i unuci "udahnuli su" život morskim životinjama.

Svi umjetnički predlošci senzibilizirali su djecu, obitelji i školu o temi recikliranja.

Radionice su se kontinuirano održavale tijekom cijele školske godine, a pomogle su "umjetnuti" u kalendarske planove rada dobre prijedloge projekata kojima se prihvataju stavovi o brizi za okoliš.

Primjerice, to je podrazumijevalo svakodnevni izbor jednoga "čuvara vode", odgovornoga za kontrolu slavina u toaletima, ili "čuvara svjetlosti" za kontrolu potrošnju rasvjete.

Tijekom božićnoga razdoblja, izrađeni su ukrasi za drvce i jaslice od recikliranih materijala. I izrada mozaika sastojala se od pločica iz recikliranih materijala.

Zamisao edukativnoga plesa "Tijelo koje misli" bila je usmjerenata na razvoj kreativno- intelektualnoga aspekta što je potaknulo izradu karnevalskih maski za priču Waku i izvor vode. Time je postignuto da djeca u određenoj životnoj dobi u kojoj je izražen njihov stvaralački nagon, mogu komparirati umjetnost i instrumente sudjelovanja.

Kao konkretno iskustvo koje se uklopilo u sve to bio je didaktički izlet na nabujale vode Lupie (Sandrigo).

Obitelji su u didaktičke radionice bile uključene na informativnoj razini, kroz prezentacije aktivnosti, a u događanjima umjetničkim radionicama, uvijek su iskaživali interes za sudjelovanjem. Predložene didaktičke aktivnosti (npr. "čuvati vode"), potaknule su u djece internalizaciju konzervativnoga stava i starateljstva što su djeca prenijela u obiteljsko okruženje uključujući svoje roditelje, djedove i bake i druge. Svim time, stavovi djece su se izmijenili, a u odmaku od godine dana, i dalje su se sjećali usvojenih znanja o štednji vode, rasvjete i sl.

il progetto art & earth

Naziv iskustva	Voda plavo zlato Vicenze
Mjesto	Osnovna škola Gonzati
Izbor na temelju	
kriterija obrazovnoga okvira	<ul style="list-style-type: none"> - produbljivanje svjesnosti o globalnim tematikama, posebice onima vezanim za 1. milenijske razvojne ciljeve i Burkinu Faso - globalna vizija predloženih tema i međuvisnosti tema i problema
Datum i trajanje iskustva	Dvije školske godine: 2010./2011. i 2011./2012.
Kratki opis iskustava	<p>Škola je dvije godine bila zaokupljena projektnim aktivnostima. U prvoj godini provedbe projekta, učenici i nastavnici sudjelovali su u umjetničkim radionicama G. Stamponea i didaktičkim radionicama udruge Terrabase razvijajući na taj način tematike vezane uz 1. milenijske razvojne ciljeve. U procesu oslikavanja boca koristile su se teme životinja i likova iz mašte, a obitelji su aktivno pridonosile svojim uključivanjem u radionice.</p> <p>Treći su razredi obradili temu vode i krajem godine izveli predstavu koja je zabilježena videozapisom. Nastavnik talijanskoga jezika kontinuirano je radio tijekom jednoga tromjesečja na temama vezanim uz vodu, posebice o resursima na određenim područjima, poput zaljeva Fimon. Vrlo je važan bio prilog udruge Terrabase koja je omogućila poveznice na teme zagađenja i delikatnoga ekosustava zaljeva.</p> <p>Kroz sve to, djeca su ostvarila priču o otkrivenom području jezera i zaljeva (kao kroničari i fotografii), izvela dvije baletne</p>

	predstave te ispričali dosta bajki/basni/priča. U drugoj godini provedbe projekta, dva nastavnika četvrtih razreda su djelovali su u projektu razmjene s Burkinom Faso, izrađujući razne predmete, pronalazeći i neke fotografije i slike Vicenze, zemljopisne karte Italije i Burkine Faso, crteže sa simbolima mira i prijateljstva, opisne kartice koje su predstavljale djecu i njihove autoportrete.
Uključene osobe	Djeca: 38 Nastavnici: 2
Napisala	Ester Marchetto, nastavnica u Osnovnoj školi Gonzati

Treći razredi (A i B) Osnovne škole Gonzati, sudjelovali su u projektu Art&Earth grada Vicenze, zajedno s nastavnicama tih dvaju razreda: Ester Marchetto, Antonella Beltempo i Francesca Tavone.

Rad na projektu započeo je u rujnu 2010. i nastavio se do kraja školske godine 2012. s upoznavanjem Burkine Faso. U prvoj je godini provedbe projekta integriran školski projekt naslovjen "Voda, plavo zlato Vicenze – vrijednost, legende i boja" čime su ostvarene razne poveznice sa školskim programom.

To je omogućilo da se kod učenika razviju sposobnosti shvaćanja jednostavnih usmenih i pismenih tekstova, stvaranja kratkih narativno-fantastičnih i opisnih tekstova, skupljanja proživljenoga, ali i pokušaj shematizacije. Učenici su naučili čitati i interpretirati svjedočanstva prošlosti prisutna na određenom području, opisati pejsaž i njegove elemente koristeći primjerenu terminologiju te raspozнатi najočitije modifikacije koje je čovjek donio na vlastito područje. Također, naučili su opisati i vanjski prostor stavljajući ga u odnos s ljudskom aktivnošću.

il progetto
art & earth

Ovim se aktivnostima uspjelo objasniti ZAŠTO se moraju poštivati voda i zemlja.

Nastavnice su radile na istoj temi, orijentirajući se na područje koje ta tema obuhvaća.

Zadatci su bili postavljeni na interdisciplinarni način: upoznati vitalne i osnovne cikluse nekog ekosustava, prikupiti izvješća i jasno referirati o onome što se otkrilo tijekom istraživanja neke okoline, unos fotografija u tekstove uz pomoć računala, upotreba grafičkih i slikarskih tehnika korištenjem prirodnih boja koje su ekološke. Na temelju je toga iskustva omogućeno sazrijevanje stavova o očuvanju okoliša i pravilno korištenje resursa vode te sprečavanje rasipanja i zagađivanja vode.

Za povezivanje lokalnih stvarnosti i globalne tematike bio je koristan doprinos udruge „Terrabase“. Stručnjaci su pomogli istražiti tipične elemente prirodnoga okoliša „zaljeva“ shvaćenoga kao ekosustav. Učenicima je objašnjeno da je čovjek nakon nekoga vremena ipak shvatio da se takvo bogatstvo (zaljev) mora spasiti, a ne prepustiti. Djeca su mogla vidjeti pozitivne intervencije, poput pošumljavanja obala zaljeva, te su shvatili da ponekad pogrešna čovjekova intervencija u prirodnom okolišu uzrokuje opasnost za floru i faunu zaljeva što narušava postojeću ravnotežu.

Aktivnosti u suradnji s udrugom odvijale su se kroz radove na tekstovima u školi. Školski program predviđa obradu žanra bajke/basne/ priče pa je to bila zgodna prilika iskoristiti takvu tekstualnu tipologiju za simbolički opis onoga što su spoznali zajedno s udrugom „Terrabase“.

Djeca su raspoznavala subjekte karakteristične ekosustavu zaljeva (vodomar, žaba, itd.) koji su postali protagonisti epizoda jedne zajedno smišljene basne. Kroz priču, djeca su bila sposobna prenijeti usvojene sadržaje pričajući o štetama zagađenja, krhkosti ekosustava zaljeva, ali i važnosti resursa zaljeva u povijesti čovječanstva.

il progetto art & earth

U drugoj su godini provedbe projekta nastavnice nastavile projektne aktivnosti polazeći od proživljenoga iskustva u listopadu 2011. godine na Trgu Gospode u Vicenzi gdje je održan socijalni event i akcija solidarnosti. To je ujedno bila i prilika da djeca prepričaju proživljena iskustva. Djeca su pokazala veliko zanimanje za Burkina Faso, gdje se nalazi, kakvo je to mjesto. Upoznavanje s tom afričkom zemljom i zanimanje za razmjenu stimulirano je kroz igru u učionici - djeca su pripremila torbu kao da idu na duge praznike i razmišljala koje se važne stvari trebaju ponijeti, na praktičnoj i simboličkoj razini.

Predstavljanje sebe afričkoj djeci, učenici su odlučili, umjesto fotografijom, prezentirati kroz svoje autoportrete. To im je omogućilo da ispričaju ponešto o sebi i izvan fizičkoga aspekta, uključujući i crtež i vlastitu obitelj ili najdraže igre. Tijekom izrade crteža razgovarali su s drugim učenicima o tome kakve poklone očekuju dobiti iz Burkine Faso, a značajan je bio i njihov interes u pogledu različitosti: tko zna što znaju drukčije od nas? Koje su njihove spoznaje, a koje navike?

Kroz cijeli projekt obitelji su bile spremne na suradnju i redovito ih se obavješćivalo o aktivnostima putem "brodskoga dnevnika" u koji su učenici prepričavali što su radili. Također, navedeni su razredi posvetili prostor u završnoj školskoj predstavi baš tom projektu, ponovno preispitujući sadržaje putem plesa i kratkih dramatskih trenutaka. Na taj su način senzibilizirali o temi projekta i sve ostale učenike škole i njihove roditelje.

Naziv iskustva	Ideje, boje i okusi tradicije
Mjesto	Osnovna škola Francesco Muttoni – IC6
Izbor na temelju	
kriterija socijalnoga okvira	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje građanstva u globalnim temama s naknadnim pokretanjem inicijativa solidarnosti i onih individualnih - suradnja između lokalnih ustanova, udruženja i obrazovnih ustanova
Datum i trajanje iskustva	Dvije školske godine: 2010./2011. i 2011./2012.
Kratki opis iskustava	<p>Razredi su sudjelovali u projektu kroz izradu boca, ali i u didaktičkim radionicama. Posebice, značajan aspekt iskustva bila je senzibilizacija i angažman djece iz razreda uključenih u događaje socijalnoga eventa i kampanje prikupljanja sredstava za škole Burkine Faso. Učenici, koje su nastavnici pripremili i organizirali, kružili su trgom pozivajući prisutne da doprinesu prikupljanju sredstava. Razredi su sudjelovali na angažirani način i u primanju delegacije iz Burkine Faso (nisu se ograničili samo slušati, već su pripremili plakat s crtežima, mapama i opisima) te u pripremi paketa razmjene. Pripremljeni materijali predstavljali su sudjelovanje i angažman nastavnika i učenika u suočavanju s temama raznolikosti i posebnosti. Izrađena je knjiga od raznobojnoga kartona s crtežima i autoportretima te predstavljanjem djece i njihovih obitelji s opisima ilustriranih recepata,</p>

il progetto art & earth

	CD s prezentacijom u kojoj djeca pričaju o svojoj školi i film „On est tous different“ Michela Melchionnea.
Uključene osobe	Učenici: 100 Nastavnici: 7 Roditelji: 40 Ostali: školski tehničar-fotograf
Napisali	Valeria Mancini, Grazia Presti, Maela Maruzzo, Cristina Polimeno, nastavnice Ssnovne škole Muttoni

Iskustvo Osnovne škole Muttoni bilo je osnažno suradnjom nastavnika koji su uspjeli obaviti važni interdisciplinarni zadatak, konkretizirajući jedan od ključnih principa globalne edukacije. Element koji je omogućio realizaciju takvog aspekta bila je ideja suočavanja tematike različitosti s ciljem usvajanja važnoga edukacijskoga cilja, a to je osvješćivanje o jednakosti individua u višestrukim različitostima. Suradnja je proizašla iz zajedničke teme koja je obuhvatila više disciplina što je stvorilo sinergiju i spremnost na suradnju među nastavnicima.

Za dobro izvršenje interdisciplinarnoga zadatka, među kolegama je bilo potrebno uspostaviti "zajednički duh" kako bi se realizirao finalni proizvod u kojem se susreću sposobnosti i znanja svakoga nastavnika. Nužno je vjerovati u zajedničke ciljeve, pokazati fleksibilnost, sposobnost slušanja, isplesti mrežu kojom se valorizira rad svojih kolega. Zahvaljujući tom pristupu, kojime je obrađen prijedlog projekta Art&Earth, utjecaj izvršenoga zadatka na projektnim temama najviše je traga ostavio na učenicima.

Oni su bili zaduženi za realizaciju konačnoga proizvoda poput tekstova, usvajajući sposobnosti stvaranja poveznica između raznih spoznaja koje su stekli kroz različite discipline uključene u proces. Dapače, djeca se osjećaju više uključenima ako vide da nastavnici zaista koriste zajedničku metodologiju, imaju jasne ciljeve i pokazuju entuzijazam prema istovjetnoj aktivnosti.

Počevši od prve godine, učenici su se angažirali u umjetničku izradu boca, znajući da će iste poslužiti za prikupljanje sredstava. Taj je aspekt očito utjecao na zalaganje djece, u velikoj mjeri stimulirajući kreativnost i trud prilikom ukrašavanja boca. Prikupljanje sredstava kao postavljeni cilj, stvorio je zdravu kompeticiju u izradi estetski najprivlačnijega predmeta.

Ova je radionica poslužila i za razgovor o rasipanju vode i o onome što svako dijete može napraviti kako bi to izbjegli u svojoj svakodnevici. Zahvaljujući tom zadatku, jedan od razreda osmislio je upitnike o vrijednosti vode u svijetu pa su učenike ponovno ispitivali umjetnici iz projekta.

Globalna je edukacija postavila zadatak proizvesti promjene u osobi koja uči i u društvu općenito. U slučaju iskustva škole Muttoni, nastavnici su u djeci potaknuli značajno širenje svijesti, značajelje i interesa prema tematiki vode i hrane. Učenici su se naviknuli raditi u zajedništvu sa školskim prijateljima radi postizanja ostvarenja zajedničkoga proizvoda u kojem je svatko pozvan ostvariti vlastite potencijale. To je potaknulo na suradnju među njima i povećalo želju za ujedinjenjem prema zajedničkom ostvarenju. Djeca su nastojala zajedno projektirati i stvarati, pokazujući, tijekom grupnoga rada, solidarnost prema onima koji su imali poteškoća.

Nevladine su organizacije dale značajni doprinos u nekim fazama projekta, kao što je to bilo u slučaju socijalnoga eventa na Trgu Gospode (Piazza dei Signori), kada su djeca bila apsolutni protagonisti kampanje prikupljanja sredstava u korist škola u Burkini Faso. To je zahtijevalo prilagodbu i dobru pripremu skupine učenika, kako na sadržajnoj razini, tako i u modalnostima intervencija na Trgu

il progetto art & earth

Tijekom javne prezentacije (socijalno - umjetnički event), održane 8. listopada 2011. godine na Trgu Gospode, zajedno s umjetnikom Giuseppeom Stamponeom, jedan treći razred Osnovne škole Muttoni bio je zadužen za prikupljanje priloga. Uz koordinaciju glumice Anne Zago iz teatra Theama, djeca su se podijelila u pet skupina koje je predstavljala obojana zastava, i imala su zadaću, tijekom povorke, prikupljati sredstva na referentnim točkama. Kasnije su sa pozornice recitirali slogane koje su sami osmislili kako bi senzibilizirali publiku na kupovinu boca i skupljanje sredstava tijekom javne dražbe. Iskustva stečena na Trgu značila su ponovnu elaboraciju sadržaja od strane djece koja su kasnije preplavila Trg, kao iskustvo aktivnoga sudjelovanja u korist inicijative solidarnosti koja je sama po sebi sadržavala važnu edukativnu vrijednost.

U drugoj je godini provedbe projekta, fokus bio usmjeren na slaganje kutija razmjene s Burkiniom Faso s ciljem zaokruživanja zadataka obavljenih u prethodnoj godini. Na metodološkoj razini krenulo se od spoznaje samoga sebe s fizičkim i karakternim opisom na talijanskom i francuskom jeziku, zatim se radilo na konceptu stereotipa putem upotrebe fotografija osoba, a na kraju je napravljena Power Point prezentacija s ciljem predstavljanja učenika 1. B razreda priateljima iz Burkine Faso, kojima je ovaj zadatak i bio posvećen.

1. E razred raspravljao je o tome kakav predmet poslati pa su nastale razne hipoteze. Nakon odabira ideje, djeca su započela prikupljati materijale za izradu knjige recepata s grafičkim ilustracijama vlastitih obitelji. Cilj je bio predstaviti se djeci Burkine Faso, predstaviti vlastite kulinarske tradicije i zainteresirati ih slikama, bojama i okusima Italije i svoje obitelji. Obitelji, podrijetlom iz raznih dijelova Italije i drugih zemalja, sudjelovale su u odabiru i opisu važnih recepata.

Djeca su pokazala veliku znatiželju i volju za upoznavanjem jedne drugačije stvarnosti, afričke zemlje koju su počeli upoznavati zahvaljujući susretu s nevladinom organizacijom Keoogo, kroz gledanje video materijala i drugih zadataka.

U svojoj kompleksnosti, projekt je poslužio za dekonstrukciju nekih stereotipa pri čemu su učenici odmah pokazali začudnost te zaključili kako često mišljenje koje je poteklo iz lažnih stereotipa o pojedincima, može biti daleko od objektivne istine. Projekt je senzibilizirao djecu o situaciji jedne zapadnoafričke zemlje, o pravima djece i stanju djece s ulice. Potaknuo ih je na razmišljanje o činjenici da postoje stvarnosti drugačije od ove naše, s drugačijim tradicijama te socijalno ekonomskim i kulturnim prilikama..

3. POLJSKA

Opći opis predstavnika Poljske

U Częstochowi, projekt Art&Earth realiziran je u četiri javna vrtića, pet osnovnih škola i u Kulturnom centru mladih. Prva se faza projekta odnosila na izbor škola i vrtića koji će sudjelovati u projektu pa je upriličeno nekoliko susreta radi predstavljanja ideje projekta.

Potom su, tijekom prve godine, izabrani nastavnici škola koje su odlučili sudjelovati u projektu, njih ukupno deset. Prvi je edukacijski trening bio posebno važan za nastavnike jer, bez obzira što su škole odlučile prisutiti projektu, nije bilo jasno kako uklopiti globalne teme u redovite školske aktivnosti s djecom i mladima. Iz svake je škole izabrana po jedna osoba kao edukator koji je kasnije obučavao ostale nastavnike. U prvoj je godini provedbe projekta, izabrana tema Afrike. Radionicu Africa for children organizirala je nevladina organizacija iz Poljske, Fundacja Miedzykulturowa. Prema mišljenju nastavnika, ta je radionica bila vrlo korisna. Trening edukatora obavio je Kulturni centra mladih i to u razdoblju od 12. po 15. prosinca 2010. godine čime su postignuti slijedeći ciljevi:

- nastavnici/odgojitelji usvojili su informacije o kulturnoj i okolišnoj raznolikosti afričkih zemalja
- nastavnici/odgojitelji naučili su se služiti paketom Africa for children (<http://www.miedzykulturowa.org.pl/>)

il progetto art & earth

- nastavnici su usvojili informacije o glavnim argumentima Africa for Children: Tko živi u Africi? Kakvi su pejsaži, uvjeti života, životinje i biljke, svakodnevni život u Africi? (jedan dan s afričkim djetetom)
- nastavnici/odgojitelji naučili su konstruirati didaktičke smjernice o afričkim temama (metodologija)
- iste su teme potom, edukatori prenijeli svim nastavnicima odgojiteljima.

Nakon treninga nastavnika i odgojitelja, održana je edukacija u malim skupinama: tri do šest odgojitelja u vrtićima, nastavnika engleskoga, povijesti, geografije i dr. Te su skupine izradile programe i kalendare aktivnosti za svaku školu. Nastavnici i odgojitelji tih skupina pripremili su smjernice koje su bile objavljene na Internet stranici svake škole tako da su ih i ostali nastavnici/odgojitelji mogli koristiti u svome poslu. Također, to je potaknulo ostvarivanje sličnih aktivnosti u svim školama.

Važan je aspekt bilo podrobno ostvarenje aktivnosti. Lekcije i zamišljene radionice implementirane su u svaki razred uključenih škola. Isto se dogodilo i s dječjim vrtićima. Sva djeca iz vrtičkih skupina u sva četiri vrtića, sudjelovala su u radionicama koje su se održavale jednom tjedno. Svaki je vrtić izabrao jedan dan u tjednu za razgovor o temama povezanim s Afrikom ili vodom (od siječnja do lipnja 2011.), a u drugoj godini provedbe projekta (2012), o temama stereotipa, predrasuda i kulturne raznolikosti. Na kraju prve godine projekta, djeca su sudjelovala u javnom socijalno-umjetničkome eventu.

U drugoj godini projekta, deset je nastavnika prethodno educiranih za edukatore, senzibilizirano i osposobljeno za suočavanje s multikulturalizmom, posebice Burkine Faso i afričke kulture te prenošenje znanja putem metodologija interkulturnalne edukacije, kao elemenata korisnih za rad s djecom. Edukatori su nakon toga i drugim nastavnicima i odgojiteljima prenijeli svoja usvojena znanja i spoznaje. Sadržaji drugoga treninga edukatora bili su usmjereni na:

- interkulturalno proučavanje: stereotipi i predrasude – didaktički instrumenti i prijedlozi (primjerice, vrijednosti, norme, stilovi ponašanja, načini komunikacije u različitim kulturama, kako reagirati i boriti se s predrasudama, diskriminacija)
- Burkina Faso: kulturna i prirodna bogatstva, povijest, tradicija, Burkina Faso danas, izvori informacija o Burkini Faso
- Afrika s posebnom pažnjom na kulturu i svakodnevni život, metode prezentacije djeci. Prezentacije i radionice o tipičnim plesovima, pjesmama, igrama za djecu u Africi, kako naučiti nositi bocu vode na glavi

Prve dvije točke obradio je Interkulturalni zavod Poljske, a treću je pripremila organizacija Karibu, koju su osnovale obitelji podrijetlom iz Afrike koje danas živi u Poljskoj (<http://www.karibupolska.pl/>). Ista je organizacija predstavila u školama i vrtićima afričku kulturu. I ta je edukacija organizirana kroz susrete nastavnika i odgojitelja u školama i vrtićima što se pokazalo korisnim.

Nakon drugoga kruga edukacija, organizirane su radne grupe za diskusiju o temama, metodama, kalendarima aktivnosti, kako didaktičkih tako i praktičnih.

il progetto art & earth

Naziv iskustva	Usvajanje na daljinu
Mjesto	Osnovna škola SP1
Izbor na temelju	
- kriterija socijalnoga okvira	sudjelovanje građanstva u globalnim temama iz kojih su proizile inicijative solidarnosti, ali i individualne
Datum i trajanje iskustva	2011- 2012
Kratki opis iskustava	Aktivnosti projekta Art&Earth u Osnovnoj školi SP1 pratile su one aktivnosti koje su imale iste module i dinamiku koje su se odvijale u gradu Częstochowi. Aktivnost u ovoj školi obogaćeno je iskustvom koje je preuzeto od "usvajanja na daljinu". Ideju, koju je promovirao jedan nastavnik, djeca i njihove obitelji prihvatili su s entuzijazmom. To je omogućilo ustrajanje u promjeni stavova djece koja su sudjelovala u projektu
Uključene osobe	Djece: 306 Nastavnika: 32 Roditelja: 300
Napisala	Małgorzata Darocha, ravnateljica Osnovne škole SP1

Projekt Art&Earth potaknuo nas je potražiti konkretnu i korisnu pomoć za djecu u Burkini Faso. Nakon upoznavanja stvarnosti u kojoj žive ta djeca, učenici su osjetili potrebu uključiti se u igru "iz prve ruke".

Nastavnik vjeronauka stupio je u kontakt sa sjedištem jedne misije u Korismoru u Burkini Faso nakon čega se cijeli jedan razred uključio u program misije Dajmo im mogućnost . Odlučili smo podržati program "na daljinu" u obliku pokrivanja troškova osnovnoga školovanja za dvoje djece. Cijela je škola o tom programu upoznata u vrijeme školskih okupljanja, sjednica i roditeljskih sastanaka.

Nastavnica vjerskoga odgoja, Lidia Czerwień, govorila je učenicima o problemima koji postoje u Africi i promovirala usvajanja "na daljinu". U aktivnosti podrške uključile su se i obitelji, roditelji učenika koji su pomogli su u organizaciji božićne preprodaje, a jedan je roditelj poklonio više od 100 kalendara od čije su prodaje sredstva iskorištena u programu podrške "na daljinu". Sva sredstva prikupljena putem tih inicijativa, bila su usmjerena na program podrške Djeca, ali i njihovi roditelji, sa zadovoljstvom su sudjelovali u projektu. Bili su uvjereni da će njihove aktivnosti i angažman poboljšati obrazovanje i svakodnevnicu dva afrička djeteta. Razred se potrudio prikupljena sredstva dostavljati misionarskom centru u Burkini Faso jednom mjesечно, što je bila potvrda da su djeca primila pomoć, a povremeno su djeca iz misije slala fotografije i održavala kontakt s djecom iz Poljske..

Sve su te aktivnosti izravno utjecale na predstavu koju su učenici osmislili o Africi. Osim toga, sve je to pridonijelo i razvoju emocija i pozitivnih stavova u pogledu osoba drugih nacionalnosti i religija. Projekt je otvorio mogućnost za zajedničku suradnju učenika, roditelja i nastavnika.

il progetto art & earth

Naziv iskustva	Susreti obitelji s Afrikom
Mjesto	Dječji vrtić 38
Izbor na temelju	
- kriterija obrazovnoga okvira	<ul style="list-style-type: none"> - produbljivanje svjesnosti o globalnoj tematici, posebice vezano uz 1. milenijске razvojne ciljeve i uz Burkinu Faso - globalna vizija projektnih tema i međuvisnosti tema i problema
Datum i trajanje iskustva	Od 1. veljače do 30. lipnja 2011.
Kratki opis iskustava	<p>Ovo iskustvo predstavlja način uključivanja roditelja u ostvarivanje pitanja globalne edukacije. U dječjem vrtiću održano je 14 susreta s roditeljima i djecom.</p> <p>Kroz dobivene lekcije sudionici su se uključili u aktivnosti istraživanja nekih regija Afrike, s afričkim igrama i drugim aktivnostima, kao što su predstavljanja afričkih nošnji i plesova. Sudionici su ostvarili seriju umjetničkih radova koji obogaćuju ugao škole posvećen Africi. Zanimljivima su se pokazali proizvodi didaktički rezultati. U nekima od njih sudjelovali su i roditelji djece, primjerice afričko putovanje Kozioetka Matołeka, diskusije s gradskim vlastima o predmetima globalne edukacije i Afrički izleti.</p> <p>Navedeno je iskustvo pomoglo u većoj angažiranosti stanovnika Częstochowe u kampanji prikupljanja sredstava.</p>

Uključene osobe	Odgojitelji: 18 Djeca: 210 Roditelji: 210
Napisala	Maria Fiszer, edukatorica i doravnateljica Dječjega vrtića 38

Odgojitelji koji su realizirali obrazovne aktivnosti stvorili su uvjete za upoznavanje kulturne klime i stanovnika Afrike. Obrazovne intervencije usmjerili su prema djeci i roditeljima putem aktivnosti upoznavanja problema svakodnevnoga života osoba koje žive u Africi. Sudjelovanje roditelja i djece na organiziranim sastancima, imalo je za cilj konkretni angažman, ali i istraživanje mogućnosti intervencija u gradu i u udaljenim zemljama svijeta. Dekonstrukcija stereotipa oslanjala se na shvaćanje procesa i globalne međuvisnosti.

Dok su aktivnosti projekta Art&Earth bile u pripremi, pojavio se problem kako, na zanimljiv način, opisati Afriku, Burkina Faso i probleme istaknute u 1. milenijskim razvojnim ciljevima. U radu edukatora sa skupinom odgojitelja kroz trening Afrika za djecu te kroz radionice, došlo je do razvoja programa i kalendarskih aktivnosti.

Već u ovoj fazi odlučilo se didaktičke aktivnosti okrenuti i prema roditeljima. Prostori najbliži djeci i roditeljima imaju važnu ulogu u stvaranju vrijednosti i stavova djece. Njihovo direktno sudjelovanje u procesu usvajanja globalnih tema jamči trajnost i održivost inicijative. Iz svega je navedenoga potekla ideja Susreti obitelji s Afrikom.

Radionicama s roditeljima i djecom prethodila je serija lekcija o geografskom području i afričkim temama. Uz pomoć edukatora, djeca su naučila upoznati pustinju, savane, tropske šume, svakodnevni život ljudi i njihove kulture, ali i neke probleme Afrike, kao što je nedostatak hrane i vode, prijetnje okolišu, poteškoće u pristupu obrazovanja.

il progetto art & earth

Nakon usvajanja novih spoznaja i sposobnosti, djeca su ih predstavila svojim obiteljima tijekom Susreta obitelji s Afrikom. Zadaća je odgojitelja bila pripremiti prostor i program susreta kako bi djeca imala glavnu ulogu. Susreti nazvani Predstavimo Afriku održani su u četiri skupine. Djeca i roditelji pokazali su poznavanje afričkoga kontinenta: gdje se nalazi, koja klima prevladava, tko živi u Africi, što se tamo može vidjeti. Zadatak s kartom svijeta, atlasom, multimedijalne prezentacije o tom dijelu svijeta, bili su prilika za istraživanje utvrđenih znanja. S ostale tri skupine radio se na temama Vožnja savanom, Navike i nošnje ljudi Afrike i Priprema za safari.

Prilikom svakog sastanka djeca su se zajedno s roditeljima bavili umjetničkim radovima vezanim uz temu susreta, kao što su crteži, afričke nošnje, elementi prirode, životinje, posuđe i ukrasi. Svi su radovi bili posvećeni Africi i predstavljeni u prostorima vrtića. Tim zanimljivim zadatkom unutar izloženoga iskustva, otkrile su se didaktičke smjernice. Roditelji i djeca posjetili su zoološki vrt Opole gdje su imali priliku na izravan način upoznati životinje koje nastanjuju različite afričke regije. Izlet u radionicu za izradu keramike bio je prilika za pronalazak sličnosti između egipatskoga papirusa i ručno izrađenoga papira. U istoj radionici, jedna druga skupina imala je priliku izrađivati tanjure i druge predmete od gline poput onih koji se mogu vidjeti u afričkim kućama. Sudionici izleta u šumu otkrili su kako se igraju djeca u Africi.

Roditelji su također bili pozvani na rasprave s gradskim vlastima o temi globalne edukacije, a tom su prigodom mogli saznati koja su prava djece u svijetu te kako se provode u Częstochowi, ali i u Africi. Svakoga četvrtka, osim uobičajenih materijala, odgojiteljice su organizirale Prostor za priču gdje su čitali priče na temu Afrike.

Ispričale su niz kratkih priča pod nazivom Kazikova Afrika.

Radilo se o seriji priča za djecu koje su napisane na temelju iskustava Kazimierza Nowaka koji je tridesetih godina 20. stoljeća proputovao Afriku bicikлом i doživio zanimljive susrete sa stanovnicima Afrike kroz zabavne pustolovine koje su se doista dogodile. Te su priče pomogle djeci obogatiti svoje spoznaje o Africi.

Još je jedan zanimljiv izvor bio, a to je Priče i razvoj (Mill i voda, Mill i gladni stomaci, Mill i jednakost, Mill i nova kuća) koje predstavljaju globalne probleme modernoga svijeta. Kako je ranije naglašeno, Susreti obitelji s Afrikom činili su kontinuitet prijašnjih didaktičkih aktivnosti kojima cilj nije biti iscrpan, već pobuditi zanimanje. Razvili su se mnogi razgovori, pitanja i diskusije korisni i odgojiteljima: kako djeci pričati o Africi, njezinim problemima, a da se ne naglašava siromaštvo i ne izazivaju samo negativne emocije...

Jedan od oblika koji se mogu predložiti roditeljima bile su bajke/basne i priče. Prije početka projekta Art&Earth, za djecu predškolske dobi, Afrika je bila vezana samo uz slonove, majmune, deve i sunčani Egipat. Takve asocijacije i ideje nisu bile samo dječje. Susreti obitelji s Afrikom bila je jedinstvena prilika za uvid u to kako odrasle osobe doživljavaju afrički kontinent. Od početka susreta svake skupine, u igri Dovrši rečenicu, otkriveno je da je svijest o Africi u mnogih odraslih ne samo shematska, već iskazuje površno poznavanje prepuno stereotipa. Odgojitelji su imali veliku odgovornost i njihova je zadaća bila pokazati pravu sliku raznolikoga i prelijepoga kontinenta, ukazati onima koji sudjeluje u projektu na vlastite mogućnosti doprinosa dostizanja milenijskih razvojnih ciljeva.

Istraživati svijet takav kakav jest drugi je način nadrastanja stereotipa. Stereotipi imaju važnu ulogu u životu mladih zato što oblikuju njihovu viziju svijeta i iz toga je potekla ideja razvoja didaktičkih aktivnosti na tu temu. Potraga odgojitelja za zanimljivim načinom uvođenja djece u tu problematiku, urodila je izučavanjem područja općih tematika i pronalaskom načina prezentacije određenih sadržaja djeci.

Prema riječima odgojitelja koji su sudjelovali u aktivnostima, sve su planirane i održane akcije pomogle u svladavanju predrasuda o temama: TOLERANCIJA – PREDRASUDA, MATERIJALNE VRIJEDNOSTI – BOGATSTVO – SIROMAŠTVO i MEĐUSOBNA POMOĆ.

Za obradu tih tema, odgojitelji su koristili obrazovni potencijal bajki/basni/priča. Primjerice, uz pomoć priče Ružno pače H. C. Andersena i ilustracija serije Reksio, pod nazivom (Studio animiranoga filma Lodz), s djecom se obradila tema tolerancije. U vrtiću su djeca primijetila kako je ono što nas ujedinjuje želja za zabavom, za srećom i smijehom te zajednička strast prema slasticama. Djeca su još tijekom edukacije prepoznala koje riječi, geste i činovi mogu povrijediti ili pak razveseliti ljude.

Za konkretizaciju koncepta predrasuda koristila se Grimmova priča Kraljević žabac. Bajka je izvedena kao kazalište sjena, a naknadni rad na temi omogućio je sudionicima spoznaju kako vanjski izgled ne određuje ljudsku dobrotu. Djeca prepoznaju razlike i sličnosti među sobom, vrijednost prihvaćanja i suradnje u skupini i razumiju koncept odbacivanja.

Vrijednost materijalnih dobara i njihova važnost u procjeni osoba istaknuto je uz pomoć dvije bajke, Dvije djevojčice (tradicionalna zapadno-slavenska bajka) i Pepeljuga. Tijekom lekcije, djeca su otkrila da se ne može procijeniti čovjeka na temelju materijalnih dobara. Također, shvatili su da nije najvažnije obogatiti se i da se ne smiju ismijavati djeca koja odrastaju u teškim uvjetima. Priča Tri praščića J. Greenway koristila se za usmjeravanje djece na važnost međusobnoga pomaganja, suradnje i razumijevanja.

Mogućnosti korištenja priča da bi se djeci približili pojmovi vrijednosti gotovo su beskonačne, a sve ovisi o kreativnosti učitelja. Smatramo vrlo važnom seriju gore navedenih aktivnosti koje kontrastiraju konstrukciju stereotipa. Te akcije mogu poboljšati život osoba, ne samo u lokalnim, već i u svjetskim okvirima.

Raznolikost edukativnih aktivnosti realiziranih u okviru projekta slijedila je cilj priznavanja ljudskoga dostojanstva, jednakosti, poštivanja, poštenja, kao osnovnih vrijednosti. Te vrijednosti omogućile su dostizanje milenijskih razvojnih ciljeva. Tim stručnih odgojitelja pozornost je, prije svega, usmjerio na jamstvo optimalnih uvjeta za razvoj svakoga djeteta. Projekt je potanko analiziran ne bi li predložio obrađene teme na djetetu zanimljiv i pristupačni način, a što je još važnije, pobudio je njihovu značajku za dodatna produbljivanja. Najefikasniji je način rada navoditi djecu na eksperimentiranje i praktični rad na sadržajima koji im se žele prenijeti, a upravo se ta metodologija koristila u projektu.

Obuka odgojitelja o globalnoj edukaciji Afrika za djecu, bila je polazna točka u programiranju aktivnosti zajednice sa svrhom pokretanja procesa, a da se ne gubi iz vida najvažniji sadržaj. Glavna je zadaća odgojitelja bila razviti radne metodologije koje će preko igre aktivirati spoznajne procese korisne za osvjećivanje o problemima djece u Burkini Faso i drugim afričkim zemljama.

Odgojitelji su pokrenuli aktivnosti Kako pričati djeci Poljske o djeci Afrike?, Pustolovine Matumboa i Bajke i razvoj. Bilo je važno pronaći fotografije i video uratke raznih afričkih regija, raspoložive na raznim Internet stranicama. U pogledu obilnoga pristupa Internetu, što nosi i opasnost ponavljanja i širenja dezinformacija, svi su izvori bili pažljivo valorizirani. Polazeći od različitih filmova o Africi, odgojitelji su pripremili razne multimedijalne prezentacije koje prikazuju život Afrikanaca, klimatske uvjete, njihovu kulturu.

Slike jasno govore djeci i često su bile sredstvom prenošenja informacija. Nakon ostvarenja svakoga modula, odgojitelji su se sastajali radi analize rezultata i eventualnih korekcija.

Tijekom susreta, odgojitelji su razmjenjivali svoje spoznaje, prikupljene informacije o obrađenim temama, opservacije i komentare o usvojenim metodama. Mogućnost zajedničkih aktivnosti omogućila je odgojiteljima izbor među velikom količinom informacija koje je trebalo prenijeti djeci u dobi od tri do šest godina.

il progetto art & earth

Još je jedan važni zadatak bila i potraga za modalnostima i instrumentima promocije projekta u lokalnom kontekstu: uključenost roditelja u aktivnosti, sistematizacija aktivnosti na CD medij i njihova dostupnost zainteresiranima. „Afrički“ ukrasi u vrtićima (afrički kutci) nisu samo privlačili pozornost, nego i pobudili zanimanje za aktivnostima koje su se odvijale.

Sve aktivnosti vezane uz projekt Art&Earth također su ispunile svoju zadaću koje postavlja normativ odgojno-obrazovnoga kurikuluma, a na temelju kojeg se planiraju i realiziraju edukativne smjernice.

Taj je dokument od odgojitelja/nastavnika zahtijevao organizaciju aktivnosti s ciljem definiranja kompetencija i spoznaja djece predškolske dobi, s naglaskom da sve osobe imaju jednaka prava, da se ne treba hvaliti vlastitim bogatstvom te isključivati i diskriminirati djecu koja odrastaju u teškim uvjetima

Naziv iskustva	Kaplja vode
Mjesto	Osnovna škola MP 40
Izbor na temelju	
- kriterija umjetničkoga okvira	<ul style="list-style-type: none"> - uporaba umjetnosti kao instrumenta sudjelovanja - uporaba umjetničkoga načina govora kao senzibilizacija o globalnim temama i kao alat za edukaciju o razvoju
Datum i trajanje iskustva	Od 19. do 20. svibnja 2011.
Kratki opis iskustava	<p>Predstava Kaplja vode temeljila se na knjizi Cvijet pustinje. Skupina od 34 učenika i šest nastavnika obradila je priču o mladoj afričkoj ženi koja je nakon bijega iz svoje zemlje započela novi život u Parizu u svijetu mode. Iako je postala poznati top model nije mogla napustiti i zaboraviti svoju zemlju i njezine probleme. Predstava je praćena glazbom uživo, prekrasnim scenografijama i afričkim nošnjama koje su izradila djeca. Igrokaz je istaknuo teške uvjete života na afričkom kontinentu i potrebu angažmana za poboljšanje takvih uvjeta. Igrokaz su gledali učenici osnovne škole kao i gosti ustanova i organizacija koje su surađivale sa školom. Za roditelje i rođake školske djece, predstava je dvaput izvedena. Također, spomenuta je na lokalnoj televiziji Orion i u lokalnim novinama.</p>

il progetto art & earth

Sudjelovalo	Učenici: 50 Nastavnici: 2 Roditelji: 50 Ostali: 200
Napisala	Barbara Mędrzyk, nastavnica Osnovne škole 40.

Učenici Osnovne škole MP 40 sudjelovali su u različitim aktivnostima. Pokazali su osobito zanimanje za radionice o vodi, zahvaljujući kojima su razmišljali o količini vode prisutne na našem planetu (pitka voda samo je kapljica od sve vode). Izrazito su cijenili i umjetničke radionice. Izradili su ogrlice inspirirane afričkom kulturom, slikali afričke pejsaže, ukrašavali boce. U drugim lekcijama usvajali su informacije o životu afričkih naroda, tradiciji, glazbi i dr.

Motivi izbora te radne metodologije temeljili su se na višegodišnjem iskustvu rada s djecom. Rad u kazalištu, primjerice, uključuje široki spektar, od publike i višestrukih načina komunikacije (glas, zvuk, slika, miris, geste, mimika). Zbog toga je izbor "pao" na pripremu kazališne predstave pod nazivom Kaplja vode. Scenarij je napisan na temelju nekih dijelova knjige Cvijet pustinje, koju smo smatrali najprihvativijom za prikazivanje problema Afrike u okviru projekta Art&Earth.

Knjiga govori o Alife, afričkoj djevojci koja potajice bježi iz svoje zemlje u Francusku u potrazi za boljim životom za sebe i svoju obitelj. Unatoč mnogim problemima i nesrećama, ostvaruje svoje snove i nakon mnogo godina postaje poznati model te započinje bitku za Afriku kako bi poboljšala teške životne uvjete njezinih stanovnika.

Zbog mlade publike (djeca u dobi od šest do 12 godina), odlučili smo preskočiti neke jako dramatične dijelove knjige koji su obrađivali teme silovanja i obrezivanja žena. Smišljena je i igra kako bi se sadržaji učinili shvatljiviji učenicima.

Glavni problemi istaknuti u predstavi bili su: pomanjkanje vode, siromaštvo, glad, teški sanitarni uvjeti te posljedice takvih problema.

Ipak, bila je prikazana i ljepota afričke prirode, kulture, glazbe i dr. Putem prezentacije u PowerPointu, prikazani su neki problemi koje proživljavaju ljudi u Africi. Još je jedan zanimljiv događaj upriličen tijekom predstave, a to je bila modna revija u kojoj su djeca bila odjevena u afričke nošnje koje su sami izradili uz pomoć roditelja i nastavnika. Posebni element predstave bila je i šminka i izgled Alfie, glavnog lika. U početku su se gledatelji smijali njoj i načinu na koji se predstavljala, ali kako je predstava odmicala dalje, imali su pozitivne reakcije, stali su na njezinu stranu i promjena stava djece prema glavnom liku, bila je očita. Djeca su prešla iz podrugivačkoga stava u osjećaje poštovanja i divljenja u pogledu glavne junakinje, a potom su iste emocije proširili na sve stanovnike Afrike.

Predstavu su pogledali svi učenici škole, gosti iz drugih organizacija i obrazovnih ustanova Częstochowe, roditelji, baki i djedovi, učenici iz drugih škola koji su sudjelovali u natječaju kojega svake godine organizira naš grad, a zove se Art-Eco.

Ta je predstava imala veliki utjecaj na publiku, ponajviše s emotivnoga aspekta, ali je bila i izvorom novih spoznaja. Dotaknula je srca ljudi koji su je gledali, neki od njih su plakali, a gledatelji su se podsjetili i osvijestili o poteškoćama Afrike i problema zemalja u razvoju. Publika je tom prilikom istaknula potrebu globalnih akcija za poboljšanje života drugih ljudi.

Kazališni rad poput ovoga može, dakle, biti efikasni instrument za govor o globalnim pitanjima ukoliko utječe na osjećaje i ostaje dugo vremena u sjećanju.

keoogo: art & earth

pogled s juga

Velika dodatna vrijednost ovog projekta bio je angažman jednoga partnera s juga s kojime je ostvarena suradnja zahvaljujući djelatnosti organizacije Keoogo. Projekt A&E predložio je edukativni model koji se temeljio na uključenosti subjekata u aktivnosti senzibilizacije u tri europska grada. Nakon prve faze projektnih aktivnosti u razredu, zadan je ambiciozan cilj prenošenja usvojenoga znanja kroz konkretne inicijative solidarnosti i podrške nekih škola u Burkini Faso, te kroz razmjenu među europskim školama i školama Burkine Faso.

Uspostavljen je temelj za realni rast aktivnih građana u okviru globalnih procesa kao vrlo važan smjer, a s druge strane, bilo je potrebno naučiti se nositi s poteškoćama koje nastaju prilikom povezivanja toliko različitih i udaljenih subjekata. Zbog toga je određivanje jednog partnera u Burkini Faso, s kojim je bilo moguće njegovati jedan postojan odnos od samog početka, bio prioritet i istovremeno uvjet bez kojega se edukacijski ciljevi projekta ne bi mogli ostvariti.

Progetto Mondo Mlal, godinama angažiran u Africi, osigurao je, zahvaljujući prisutnosti svojih operatera na terenu, kontinuitet tih odnosa koji nisu bili uvjek jednostavni i očekivani i to ponajviše zbog tehničkih razloga. Organizacija Keoogo bilo je poveznica koja je omogućila efikasnost akcije solidarnosti, ali i, što je vidljivo iz ovoga poglavљa, izvor inspiracije i inovacija za stanovnike Europe.

Organizacija je aktivno uključila djecu i mlade, ne samo u umjetničkoj fazi i fazi razmjene u kojoj su pripremljeni predmeti za europske škole, već ponajviše u ostvarenju mikroprojekata koji su podržani i akcijama solidarnosti europske djece.

Kontinuirani odnos s partnerom u Burkini Faso i posjet Europi, omogućili su bolje upoznavanje, predlaganje radnoga modela koji bi mogao spojiti potrebe toliko različitih stvarnosti, imati različite vizije i utjecaje koji mogu nastati iz zajedničkih aktivnosti.

Edukacija o globalnom građanstvu prenosi teoriju i praktične akcije solidarnosti, stimulira suošćanje s drugima za stvaranje osviještenih ponašanja odgovornih i na lokalnoj razini pa je zahvaljujući njegovanim odnosima s organizacijom Keoogo, ovaj referentni okvir bio najprihvatljiviji.

Nakon što smo projekt sagledali iz europske perspektive, predlažemo jedan drugačiji, decentralizirani pogled. Ako promotrimo Art&Earth očima Keoogoa kroz obavljeni intervju da bismo razumjeli značaj tema prava na hranu i vodu, ili prava na obrazovanje, treba shvatiti kako je Art&Earth doživljen u Burkini Faso kroz uzajamna slušanja proživljenih iskustava.

1. Tko je Keoogo?

Godine 1997. „liječnici bez granica Luksemburga“ (MSF/Lux) osnovali su istraživačku misiju u Burkini Faso koja se bavila djecom prepuštenom samoj sebi. Ta je misija otkrila odsutnost liječničke i psihosocijalne pomoći za takvu djecu, ali i poteškoće pristupa sanitarnoj njezi. Zbog toga je MSF/Lux, više specijaliziran u projektima hitne intervencije nego li u onima u terminima dugotrajnoga razvoja, odlučio se povući iz projekta djece s ulice Ouagadougoua.

Iz tog razloga, djelatnici Burkine Faso angažirani od početka toga projekta, 2004. godine osnovali su lokalno udruženje, nevladinu organizaciju Keoogo s ciljem osnaživanja postignutih rezultata i nastavljanja podrške djeci s ulice. Od 2004. Keoogo godišnje, u prosjeku, identificira 500 novih slučajeva djece u teškoj situaciji. Godine 2009., 54 posto slučajeva bili su djeца s ulice, 34 posto maloljetnih talibes ili žrtvi drugih oblika nasilja ili iskorištavanja, a 12 posto maloljetnika imalo je problema sa zakonom.

Ovim se pojmom označavaju dječaci porijeklom iz nekih islamskih škola. U nekim se školama, strogo religioznoga karaktera, može dogoditi da dječaci odbačeni iz raznih sela u zemlji počnu slijediti jednu islamsku frakciju temeljenu na memoriranju Svetoga Kur'ana i muslimanskih obreda te budu prisiljeni prosjačiti da bi se prehranili, odjenuli, liječili i plaćali svoga "gospodara". Keoogo ustraje na dijalogu s takvim školama kako bi spriječili ili se borili protiv takvih oblika diskriminacije i nasilja koji nisu u skladu s islamskom religijom.

Ta djeca žive prepuštena sama sebi u javnom prostoru grada.

Uzroci toga fenomena mnogi su i različit i u svakoj zemlji. Što se tiče Burkine Faso, ti su uzroci u osnovi socio - afektivne naravi (maltretiranja, obiteljsko nasilje), ekonomske (siromaštvo) i socio-kulturalne prisilni brak ...). Slijedom uzroka, djeca su svakodnevno suočena s neprijateljstvom ulice, pate od "prljavih" posljedica: bolesti i težak pristup liječenju, odsustvo školovanja, nepokretnost, delinkvencija i katkad smrt. Uz to, potrebno je naznačiti da su djevojčice žrtve otmica, učestalih seksualnih zlostavljanja, fizičkih maltretiranja, izrabljivanja i slično. Izložene su spolno prenosivim bolestima, HIV/AIDS i mnoge postanu žrtvama preuranjene i neželjene trudnoće koje uglavnom vode do ilegalnih pobačaja zastarjelim metodama koje ugrožavaju zdravlje, a u težim slučajevima i smrt.

Za mnogu je djecu ulica mjesto svakodnevnoga života. Mnogi obavljaju različite poslove: neki prikupljaju smeće, neki prose, neki se prostituiraju, neki su nosači/sluge, neki skupljaju razne predmete, neki čuvaju aute, čiste cipele, prodaju razne proizvode, i drugo. Takvo stanje dovodi do općenite neizvjesnosti djece koja su konstantno izložena višestrukim opasnostima i razvijaju osjećaj raskida sa svjetom odraslih. Koji god da je uzrok djetetovoga života na ulici, njegova socijalna marginalizacija i stigmatizacija s vremenom se uvećava, a rizik prepuštanja delinkvenciji sve je veći.

Radi suočavanja s poteškoćama s kojima se djeca i mladi svakodnevno susreću i za ogradijanje posljedica degradirajućih za ličnost i psihičko zdravlje, Keoogo je pokrenuo akcije zaštite i liječničkoga, psihološkoga praćenja djece i mlađih na ulici.

il progetto art & earth

Aktivnosti Keooga artikulirane su u tri područja intervencije:

1.) Medicinska:

- Maraude², termin koji označava ekipu koja djeluje izravno na ulici. Djelatnici se upućuju na mesta gdje susreću djecu kako bi razgovarali s njima, pružili prvu pomoć direktno na ulici, ili pak, kad je potrebno, upućuju ih centrima koji nude medicinsku pomoć.
- Medicinsko usmjeravanje i klinička liječenja. Djecu koju nije moguće izliječiti na ulici, upućuje se u bolnicu ili pak u domove zdravlja.
- Prevencija liječenja spolno prenosivih bolesti i HIVA/AIDS-a kao posljedica nasilja

2) Psihosocijalna briga:

- Psihosocijalne aktivnosti na ulici (skupine za rasprave, crteži na ulicama, tečajevi na ulici...)
- Psihosocijalno praćenje (psihosocijalni razgovor, medijacija i povezivanje s obiteljima, posjete policijskim postajama, psihološka savjetovanja i terapija ballade³)
- Osnazivanje sposobnosti djece i mladih (školovanje, profesionalna obuka, „dvostruka“⁴ obuka, aktivnosti stjecanja prihoda)

3) Senzibilizacija i podrška u pogledu problematike djece i mladih na ulici:

- Kino-forum, radio programi
- Nogometni turniri, dani solidarnosti u korist djece i mladih u teškoj situaciji
- Kampanje senzibilizacije, radionice senzibilizacije.

²Termin u doslovnom prijevodu znači „predator/sakupljač“

³ Radi se o psihološkoj podršci djece koja se odvija na ulici. Psiholog susreće djecu direktno na ulici i provodi terapiju s njima na mjestima gdje obično provode svoje dane.

⁴ Ova vrsta obuke mladih obuhvaća dva aspekta: praktični i teorijski. Praktična obuka mladima se prenosi u radionicama, dok se profesionalni tečajevi i općenite spoznaje mladih događaju u sjedištu Keoogoa.

2. Koliko je i zašto, po vama, važna edukacija za poboljšanje pristupa pitkoj vodi i postizanje sigurnosti ishrane?

Obrazovanje je sredstvo putem kojega se prenose spoznaje i sposobnosti. U tom smislu edukacija je važna za pristup pitkoj vodi jer omogućava osnaživanje sposobnosti populacije u području higijene i ozdravljenja. To omogućava ljudima u središte postave pravila na razini obitelji ili zajednice kako bi imali pristup pitkoj vodi. Na razini suverenosti prehrane, edukacija je važna za usvajanje novih poljoprivrednih spoznaja, za gospodarenje primjerom tehnologijom u području obrade zemlje, bolje sadnje i tretiranja biljaka. Svi ovi elementi omogućavaju produktivnost i osiguravaju prehrambenu samoodrživost.

3. Kakvo je stanje školstva u Burkini Faso?

U Burkini Faso školski je sustav organiziran na sljedeći način:

- predškolsko: u dobi od 3 do 5 godina
- osnovno: u dobi od 6 do 12 godina
- srednje: u dobi od 12 do 18 godina
- visokoškolsko obrazovanje (fakultet)

U urbanim središtima postoji cijelokupni obrazovni ciklus, dok u selima i predgrađima često ne postoji predškolski ciklus. Sveučilište postoji samo u tri grada Burkine Faso (Ouagadougou, Bobo Dioulasso i Koudougou).

Unatoč naporima države i partnera u razvoju školske infrastrukture, zaključeno je da pojedina sela još uvijek nemaju škole. Učenici ovih područja pohađaju škole drugih sela koje su udaljene 10 ili 20 kilometara. U Burkini Faso problemi koji pogađaju škole brojni su, a osnovni državni proračun namijenjen ovom sektoru, ne doprinosi njihovom rješenju.

Jedan od najtežih problema je nedostatak kadra, a malobrojni raspoloživi nastavnici prisiljeni su raditi u najgorim mogućim uvjetima, primjerice u javnim školama razredi su nevjerojatno brojni (od 100 do 200 učenika na samo jednoga nastavnika).

S druge strane, u privatnim školama, školarine su jako visoke.

Relevantno pitanje tiče se školovanja ženske djece. Naime, u svim regijama stopa uključenosti ženske djece u 1. razred osnovne škole u zaostatku je u odnosu na mušku djecu. U dijelovima zemlje gdje nema škola, ili pak nisu pravilno uređene, primjetan je porast nejednakosti u pristupu školovanju.

Najrelevantniji je primjer situacija dviju regija: Sahel i Sjeverna regija koje karakterizira najniža opća stopa školovanja u zemlji, ali i velika nejednakost između muške i ženske djece. Još jedan značajni podatak vezan je uz stopu napuštanja školovanja: na stotinu djece koja su krenula u školu, samo 31 dospije do 6. razreda osnovne škole, a samo njih šest maturira.

Uzroci su ovog fenomena višestruki:

- Djeca prijevremeno napuštaju svoje školovanje, čak i ako je škola u blizini njihova mjesta stanovanja, jer ta škola „njima ne odgovara“;
- Djeca prijevremeno napuštaju svoje školovanje, čak i ako je škola u blizini njihova mjesta stanovanja i posjeduje karakteristike koje bi njima mogle odgovarati, ali su izravni troškovi (plaćanje školskih pristojbi ili drugih pristojbi, kupovina knjiga i školskih materijala...) i/ili prilike (doprinos djece obiteljskim aktivnostima) koje bi roditelji morali "pretrpjeli" da bi zadržali dijete u školi, previsoki.
- Neka djeca prisiljena su napustiti školovanje ako ne postoje svi razredi osnovnoga ciklusa blizu njihove kuće.

Škole se nalaze u katastrofalnim higijenskim uvjetima, a nedostatak sredstava zasigurno ne doprinosi njihovu rješenju. Zbog toga, nastavnici i učenici često prosvjeduju kako bi ostvarili bolje uvjete podučavanja, ali i bolje uvjete učenja. Prema stručnjacima edukacije u Burkini Faso, za dostizanje cilja univerzalnoga osnovnoškolskoga obrazovanja do 2015., Burkina Faso treba pet puta uvećati broj učenika i nastavnika.

4. Koje ste mikroprojekte odabrali kao realizaciju potpore iz projekta Art&Earth? Zašto ste odabrali financirati upravo te aktivnosti? Koje su promjene te intervencije proizvele? Što se do sada moglo ostvariti s potporom projekta Art&Earth?

Mnogi su mikroprojekti u fazi ostvarenja u okviru projektu Art&Earth. Četiri škole, dvije javne i dvije privatne i projekt „djeca s ulice“, aktivno su sudjelovali kroz analizu njihovih potreba identificirajući svatko svoj mikroprojekt kojega treba “postaviti na noge”. Privatne škole odlučile su se za izgradnju toaleta unutar škola jer su djeca nuždu obavljala na otvorenom i time se izlagala bolestima. Taj mikroprojekt izgradnje toaleta odgovara higijenskim tečajevima koje su pokrenuli nastavnici i značajno smanjuje rizik od oboljenja i orofekalnoga prijenosa bolesti. Jedna od dvije javne škole odlučila se za kupnju školskih klupa jer su na raspolaganju imali po jednu na četiri učenika. Takvo stanje nije omogućavalo praćenje nastave u zadovoljavajućim okolnostima. Događalo se da su neki učenici stajali, dok su pratili nastavu. Uz pomoć sredstava iz akcije solidarnosti, omogućeno je učenicima i njihovim nastavnicima da lekcije odraduju na ležerniji način, što će zasigurno utjecati i na školske rezultate učenika.

Što se tiče angažmana djece s ulice, skupina djece i mladih s ulice koja je sudjelovala u projektu odabrala je svoje individualne mikroprojekte. Svaki sudionik odredio je svoj mikroprojekt kojeg treba ostvariti, a ukupno ih je sudjelovalo osam. Od svih njih, troje je izrazilo potrebu za povratak obitelji i nastavljanje školovanja, troje se odlučilo profesionalno usmjeriti (krojački i drvodjelski zanati), a posljednjih dvoje, koji su već bili upisani u školu mehaničarskoga smjera, željeli su nabaviti bicikle da bi si olakšali kretanje i smanjili eventualna kašnjenja u školu.

il progetto art & earth

5. Koji su vaši dojmovi o projektu Art&Earth? Kakav je utjecaj projekt imao u vašemu kraju?

To je dobar projekt podrške školama Burkine Faso. Smatramo da je aspekt solidarnosti koji ovaj projekt podržava dobra stvar i učinkovito sredstvo za poboljšanje uvjeta učenja u ovim školama. Ostvarene intervencije integrirale su se s razvojnim akcijama i upotpunile državne napore, ali i napore društava za obrazovanje djece. Kroz te utjecaje na lokalnoj razini, može se primijetiti poboljšanje uvjeta rada nastavnika i učenika, poboljšanje školske učinkovitosti, kao promjene koje pozitivno utječu na pokazatelje razvoja obrazovanja u Burkini Faso. Također, moglo se primijetiti i da su intervencije u higijeni i omogućile poboljšanje higijenskih uvjeta i shodno tome prevenciji bolesti i orofekalnoga prijenosa (dijareja, kolera, paraziti ...), koji poboljšavaju zdravlje i fizički razvoj djece.

6. Koji su vaši dojmovi nakon posjeće Hrvatskoj, Italiji i Poljskoj?

Jako smo cijenili naš boravak u Europi. Kvaliteta organizacije i bogatstvo nastalo susretima s djecom, nastavnicima, lokalnim vlastima triju gradova, pružili su nam veliki osjećaj zadovoljstva. Vratili smo se u Burkinu sa snažnom željom nastavljanja našega angažmana u okviru projekta Art&Earth. Bili smo sretni osjetiti u djeci toplo prihvaćanje, njihovu raspoloživost, gostoljubivost, njihovu solidarnost i angažman u poboljšanju uvjeta djece Burkine Faso u okvirima školstva.

7. Koji su bili najznačajniji trenutci vašeg puta u Europu?

Trenutci razmjene s djecom i svima koji su uključeni u projekt Art&Earth, otkriće umjetničkih ostvarenja djece, školske posjete i improvizirani plesovi s učenicima, ostaju za nas značajni i nezaboravni.

8. Koje je vaše mišljenje o razmjenama između europskih škola i škola Burkine Faso kao što je predloženo u projektu Art&Earth?

Dobar je to instrument komunikacije među djecom, kulturne razmjene, obostranoga upoznavanja udaljenih konteksta.

9. Koja su očekivanja škola Burkine Faso nakon što se projekt završi?

U smislu razmjene, nadamo se održavati veze s europskim školama kroz dopisivanje. Također, nadamo se nastaviti kulturne razmjene s mogućnošću putovanja kao razmjene koja obuhvaća sudjelovanje učenika, nastavnika i roditelja. Na svom se području, pak, nadamo održavati aktivnosti umjetničkoga i kulturnoga stvaranja u školama koje su mnogim učenicima omogućile otkriti kulturne vrijednosti svojih sela i skupljanje osobitih predmeta. Ova je aktivnost omogućila otvaranje jedne umjetničke stranice u odnosima nastavnika, učenika i roditelja koje se svi nadaju očuvati i ojačati.

10. Koji bi se aspekti efikasnosti odnosa među školama i društvima Europe i onima u Burkini Faso, iz vaše perspektive, mogli pojačati u projektima poput projekta Art&Earth?

Smatramo da se to odnosi na veći angažman roditelja u projekt - od osmišljavanja do samoga ostvarenja, poticanje različitih organizacija na sudjelovanje, povezivanje sela, kulturnih skupina u kontekstu Burkine Faso, kulturne izložbe lokalnih proizvoda u školama koje su napravila djeca u Burkini Faso i u Europi.

Usvojene lekcije

Ostvarenju bilo kojega internacionalnog projekta uvijek je prethodila detaljna interna analiza kojom je uspostavljena početna točka za sve partnere, na način da se precizno identificiraju očekivanja pojedinačnih interesa. To je ključno, ukoliko projekt treba biti umetnut u lokalni školski sustav jer postoje značajne razlike u načinu organizacije odgojno-obrazovnih ustanova u raznim zemljama. Na te se razlike, u fazi osmišljavanja projekta, ne treba obazirati jer može doći do poteškoća u implementaciji aktivnosti i do njihove blokade u određenim kontekstima. Primjerice, trajanje i organizacija školske godine, kao i praznika, moraju se uzeti u obzir prilikom određivanja isteka aktivnosti.

Strategija, aktivnosti i metodologija projekta moraju biti analizirane do najmanjih detalja da bi svi mogli predviđene aktivnosti privesti kraj. Od krajnje je važnosti da su aktivnosti i očekivani rezultati realistični i dostupni svim partnerima. Potrebno je osobitu pozornost usmjeriti u imenovanju pokazatelja rezultata koji moraju biti jasni i interpretirani na istoznačni način.

Samo u takvim uvjetima, implementacija projekta moći će se nastaviti bez zapreka i zasigurno će polučiti pozitivne rezultate.

Evaluacija projekta

Evaluacija nekoga projekta proces je koji se ne ostvaruje samo po svršetku aktivnosti, već koji cijelo vrijeme prati implementaciju samog projekta. Polazeći od temeljne odrednice ostvarene u svakoj zemlji, sve aktivnosti moraju biti nadgledane i na temelju skupljenih informacija potrebno je nastojati, u okvirima proračuna koji je predviđen za projekt, pokrenuti sve akcije koje se smatraju prikladnima i najučinkovitijima. Na kraju projekta, evaluacija mora sadržavati podatke prikupljene na temeljnim odrednicama projekta i stavljene u odnos prije povezivanja početnih i završnih aktivnosti. Rezultati su fokus za razmišljanje o efikasnosti i održivosti predloženih aktivnosti. Na taj način će eventualne buduće aktivnosti biti podržane ne samo iskustvom različitih dionika, već i stvarnim i verificiranim podatcima.

Precizna definiranost administrativnih propisa / Upravljanje proračunom

Nije važno koliko su dobre ideje partnera i aktivnosti jer su male mogućnosti za njihovo uspješno ostvarenje u praksi ako ne postoji formalni okvir koji jasno definira pravila i odgovornosti partnerstva.

Čak i ako administracijska odgovornost pripada glavnom nositelju (entitet koji potpisuje ugovor s Europskom komisijom), a pravila i sustavi mogu se mijenjati u različitim zemljama, jednako je važno pripremiti detaljne administrativne upute koje ukazuju svakom partneru kako nastaviti u upravljanju projektom. Svi oni trebaju podnositi izvješća i kontrolirati aktivnosti. Važno je i da postoji kontinuirani protok komunikacije među partnerima kako bi se otklonili eventualni problemi ili probijanja proračuna bez uplitanja u odvijanje aktivnosti i dostizanja predviđenih rezultata.

Internacionalna platforma komunikacije

Jedna internacionalna platforma komunikacije može se pokazati iznimno korisnom ili postati ozbiljnim problemom. Stvoriti prostor za razmjenu informacija o napredovanju projekta ili arhiv gdje bi dokumenti bili na raspolaganju, općenito je dobra ideja: svi imaju jednostavan pristup dokumentima, video uratcima, fotografijama, izvještajima, itd. To može biti i izvrstan instrument raznošenja i potenciranja projektnih rezultata jer se putem weba može proširiti ciljana skupina. Nažalost, izgraditi efikasnu zajedničku internacionalnu platformu, ipak nije jednostavno. Prvi je problem jezične naravi. Čak i pomisao na engleski kao zajednički jezik razumljiv svim partnerima, postalo je neizvediva opcija jer to ne vrijedi za korisnike weba triju zemalja koji ne govore nužno engleski i susreću se s velikim poteškoćama prilikom služenja tim jezikom.

Čak i za same profesore, već ionako preopterećene u svojim svakodnevnim poslovnim aktivnostima, pristup web stranici na engleskom jeziku pokazao se teško izvedivim što je rezultiralo odustajanjem od sudjelovanja ili oživljavanja diskusija i razmjena na webu. Vrlo efikasnima i korisnima pokazali su se alati kreirani i korišteni na materinjem jeziku partnera (stranice institucija, Facebook, blogovi i ostale društvene mreže), a u tom smjeru osmišljena su i sredstva takvoga tipa unutar europskih projekata, gdje se mislilo na slogan i zajedničku poruku koja bi se mogla koristiti u nacionalnim prostorima komunikacija kako bi se progovorilo i o europskoj dimenziji inicijative.

Neke debate priložene i u drugim fazama projekta pokazale su da je lingvistički aspekt potpun ako se u obzir uzima publika kojoj se obraća, a odasla poruka mora odmah biti razumljiva da bi imala edukativne obrate.

Važnost afričkih svjedočanstava / Komunikacija između europske i afričke djece

Element koji uistinu može učiniti razliku u projektima globalne edukacije, odnosi se na sudjelovanje predstavnika „juga“ koji mogu postati izravni sugovornici ciljanih grupa. Art&Earth je u tom smislu predstavljao važnu evoluciju u odnosu na druge projekte utoliko što je predvidio aktivnu ulogu i realnu razmjenu s afričkim partnerom. Faza aktivnosti koja je uključivala organizaciju Keoogo, uspjela je dostići važne edukacijske ciljeve zahvaljujući izravnom dijalogu među školama i gostovanju partnera projekta, bilo putem kutija razmjene, bilo putem susreta u europskim školama. Te su prilike pružile djeci osjećaj rada obogaćujući ih znatiteljom i saznanjima, temeljnim u procesu edukativnoga rasta potaknutoga projektom Art&Earth

Osjećaj boljeg poznавања неког konteksta и људи који га настављају, преко glasa gostiju Keoogoa, потакнуо је дјечу да се снажно ангажирају у припреми razmjena s djecom Burkine Faso i појачао важност iницијативе solidarnosti priložene u prethodnoj godini. Navedeno pretpostavlja još veću важност за земље обиљежене снажном monokulturalnošću попут Hrvatske i Poljske, где је одсуство изravnih kontakata sa strancima (у овим је земљама имиграција из ne-europskih земаља praktički nepoznата), rezultiralo поврšним познавањем njihovih izvornih земаља, односно било је тешко замислiti svjetove i проблеме različite od оних у властитој средини.

il progetto art & earth

Kako se ne bi raspršila stečena bogatstva, važno je ne razočarati se ili uništiti pozitivne osjećaje nastale tijekom razmjene, a odrasli se (roditelji i osoblje projekta) moraju truditi pratiti i trajno održavati stečene odnose.

Efikasni umjetnički način govora

Umjetnost je način govora efikasan za komunikaciju projektnih tema, stvaranje, sudjelovanja i nadilaženje lingvističkih prepreka između zemalja. Potrebno je, ipak, pronaći odgovarajuća vremena, prostore i edukativne metode da se nastavnici ne bi našli usamljeni u umjetničkim aktivnostima projekta.

Art&Earth pokazao je kako umjetnost ujedinjuje ljude i olakšava dijalog te može pomoći osobi da se izrazi, prenosi poruke.

Dobro strukturirani didaktičko-edukativni model

Akcije projekta Art&Earth razvijale su se prema dobro strukturiranom didaktičko- edukativnom modelu koji je djeci omogućio ostvarenje principa globalne edukacije.

Kad se u obzir uzmu elementi kompleksnosti didaktičko - umjetničkoga i edukativnoga modela (sudjelovanje vrlo različitih aktera i veliki broj uključenih osoba), u toj složenosti projekt je ponudio efikasni i edukativni pristup koji je uspio, od aktivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama, ostvariti utjecaj na građanstvo zahvaljujući privilegiranom načinu govora umjetnosti. Pažnja usmjerena na metodologiju sudjelovanja, stvarne prilike razmjene, pokušaj stvaranja zajedničkih trenutaka obuke te socijalni event putem kojega je građanstvo uspjelo konkretizirati ovaj model, ostvarila je dijalog sa školama i dječjim vrtićima i izvanškolskim zajednicama.

Početni model uspio je nadvladati razlike triju zemalja partnera, nudeći jedan zajednički put koji je predstavljao jednu vrstu kompasa za orijentaciju

Glokalna perspektiva

Dobar projekt globalne edukacije mora sadržavati i obrađivati lokalne vizije predloženih tema. To je zato što se u međusobno povezanom svijetu poput današnjega, nitko ne može osjećati isključenim iz velikih problematika i velikih međunarodnih tema. I u slučaju projekta Art&Earth, razgovor o pravu na hranu, pravu na vodu, o siromaštву, ali i kulturnom bogatstvu, nužno je okrenuo pogled i na lokalnu dimenziju. Glokalna perspektiva bila je prepoznata kao središnja u edukativnom procesu projekta, proizišla je iz modela Znanstvenoga odbora projekta. Govoriti djeci o 1. milenijskim razvojnim ciljevima, nije bio samo izjavni govor o gladi u svijetu i teškoći pristupa pitkoj vodi milijunima ljudi, već i put potrage uzroka tih problema i percepcije fenomena na vlastitom području. Produbljivanjem spoznaja o stvarnosti Burkine Faso predstavljeno je na takav način ne bi li se među poveznicama na lokalnoj i međunarodnoj razini mogla uspostaviti komunikacija. Takav se pristup konkretizirao ponajviše kroz elaboraciju i realizaciju didaktičkih radionica za učenike: teme su obrađene s privilegiranim lokalnim aspektom (voda kao resurs koji treba spasiti i čuvati na vlastitom području, pravo na hranu kao analiza vlastitih ponašanja, međukulturalna razmjena proživljenih iskustava u odnosima bliskim djeci).

Mnogi od uključenih stručnjaka u ovoj fazi zadatka s djecom, koristili su priče, korijene i sposobnosti koji su vrlo raznoliki, ne nužno vezane uz međunarodnost teme. Svatko je, dakle, stavio vlastito znanje na raspolaganje koje je integrirajući se sa znanjem ostalih, ponudilo djeci globalni pristup predloženim projektnim temama, obogaćujući značajno vrijednost predložene edukacije. Prezentacija teme o Burkini Faso, djeci je izložena s posebnom pozornošću, nudeći razne poglede iz raznih perspektiva: kulturno bogatstvo oko nas (i kako se odnosimo prema njemu) omogućilo je prezentaciju "juga" kao resursa, a ne samo sinonima za siromaštvo, a Burkina Faso, na jednom drugom kontinentu, predstavljena je kao daleka zemlja o kojoj možemo čitati, ali ipak je blizu nas uz pomoć "glasnika" muškaraca i žena iz Burkine Faso koji godinama žive u talijanskim gradovima. Skretanjem pozornosti tom tipu pogleda na predložene teme, olakšano je usvajanje znanja i spoznaja od poznate stvarnosti pa sve do njezine kompleksnosti.

Važnost jedne snažne lokalne mreže

U projektima kao što je Art&Eartha, čija je europska i međunarodna karakterizacija vrlo dominantna, nužno je posvetiti veliku pozornost izgradnji solidnih lokalnih mreža. Uspjeh projekta u velikoj mjeri ovisi o motivaciji osoba i ustanova koji se angažiraju i "troše" ne bi li dostigli postavljene rezultate na međunarodnoj razini.

U tom smislu, težnja prema globalnom cilju ohrabrla je nastavnike, aktiviste, suradnike nevladinih organizacija, a ponajviše djecu, roditelje i mlade na sudjelovanje i na aktivnosti koje mogu prouzročiti stvarnu promjenu, i to na poseban način, ako je potreba za promjenom osviještena i na lokalnoj razini.

Teme poput siromaštva, pristupa pitkoj vodi, lošoj ishrani, zajedničke su u cijelom svijetu i stvaraju osjećaj idealne blizine što je neophodno za motivaciju konkretnoga angažmana za promjenu. Na kraju, apsolutno je važan dijalog i suradnja među različitim ustanovama koje se bave edukacijom i solidarnošću, poput škola, organizacija civilnoga društva, volonterskih grupa i javnih institucija, na način da se edukacijski prijedlozi učine efikasnijima, a pojedini entiteti jačima.

Edukacija može "proizvesti" konkretnu solidarnost

Jedna je od snažnih ideja koja je karakterizirala projekt Art&Earth bila i ta da se edukativni prijedlog treba ostvariti u efektivnoj akciji solidarnosti. Djeca su nakon upoznavanja nekog problema, kao što su nesigurni uvjeti života njihovih vršnjaka u Burkini Faso, ostvarila jednu bocu-autoportret, koja je kasnije bila na raspolaganju za prikupljanje sredstava za mikro-intervencije u korist nekih afričkih škola.

Oni su iskušali svoj projektni zadatok, a trud i kreativnost koje su iskazali, mogli su konkretno poslužiti poboljšanju nečijega života, bez potrebe za upečatljivim, velikim investicijama, te da se s tim malim akcijama također može pomoći - učiniti svijet manje nepravednim

Grad Vicenza – Sektor školskih i edukativnih službi

elaborira i predlaže edukativne aktivnosti usmjerene obveznim gradskim školama i javnim vrtićima. U tome smislu, više od deset godina Sektor predlaže POFT (Plan odgojno-obrazovnih mjera) školama i javnim vrtićima Vicenze, s ciljem doprinosa ostvarenja integriranoga edukativnoga sustava (u okviru grada) koji, polazeći od principa jedinstvenosti djeteta, angažira čitavu zajednicu.

www.comune.vicenza.it

ProgettoMondo Mlal

Nevladina organizacije međunarodne suradnje osnovana 1966. godine sa sjedištem u Veroni. Organizacija promovira programe razvoja u suradnji s partnerima iz Latinske Amerike i Afrike i s podrškom volonterskih skupina na talijanskom području.

www.progettomonodomlal.org

Projekt Solstizio

je akcija globalne umjetnosti koja ne odgovara definiranom projektu, već ima potvrdu društvene mreže iz koje se šire različiti načini promatranja i analize stvarnosti koje nas okružuju. To je otvoreni projekt koji se proteže na sve one koji su spremni na suradnju i interakciju s njim. To je neodimenzionalno iskustvo u smislu da se jedan prostor označava povezivanjem disciplina, metoda, načina govora i medija s ciljem širenja opservacija istovremenih stvarnosti.

www.solstizioproject.net

Miejskie Przedszkole nr 38 (jawni vrtić br. 38)

smješten je u naselju Parkitka u Częstochowi (Poljska) i surađuje s Gradom Vicenzom od 2000. godine. Vrtić ima uspostavljen odnos s Javnim službama za obrazovne politike grada Częstochowe.

www.38mp.czest.pl

Udruga za rad s mladima "Breza" Osijek (Hrvatska)

je nevladina organizacija mladih osnovana 2001. godine s primarnim ciljem pružanja potpore mladima koji žive u lošim obiteljskim ili socijalnim uvjetima. Od 2004. godine,"

il progetto art & earth

Breza" provodi međunarodnu manifestaciju, "Zemlja bez granica" koja uključuje umjetnike iz cijelog svijeta. Oživljavajući grad izložbama i umjetničkim radionicama, ta manifestacija predlaže umjetnost kao kreativni način govora koji je univerzalan i sposoban poduprijeti interkulturalnost.

www.breza.hr

www.zemljabezgranica.com

za, M. Teboran
L. Da Ponte

www.teatrfrompoland.pl

KLUB

ZAPRASZA

60m

9 XII godz. 20:30 Teatr gra FUNK!

10 XII godz. 21:00 ABRADAB

11 XII godz. 22:00 Lubię to! Part

12 XII godz. 20:00 POLUZANIE

KONCERT **KORA**

KORA
HILWIĘKSZI MITY Z BIEGUFUARD
KORY I MŁANIA

katarzyna
gronięć

Koncert

7th Hot Jazz Spring

KURS
TÁNC / KURS
TANCA

PRZED ŚLUBEM

